

ENKLE SANNHET

et tidsskrift til forståelse

MILLIONER

100

90

80

70

Sannheten om

ABORT

40

30

20

10

Hvorfor så lite

FORSTÅELSE?

1965

1975

1985

ANTALL ABORTER VERDEN OVER

Den Enkle Sannhet har ingen abonnements- eller løssalgpris, men utgis gratis. Dette er gjort mulig ved frivillige tiender og gaver fra medlemmene i Guds Verdensvide Menighet og andre som har valgt å støtte menighetens arbeid. Men bidrag mottas med takk. De som ønsker å støtte dette verdensomspennende arbeidet på frivillig basis, er velkomne som medarbeidere for å utbre det opprinnelige, sanne evangelium til alle nasjoner. Bidrag kan sendes til Worldwide Church of God's konti i: *Norge*: Postgiro 2296978; bankgiro 7082.05.12624; *Sverige*: Postgiro 980730-6; *Danmark*: Den danske Bank, Konto 3258-13620-9. Vennligst send eventuelle bidrag til nærmeste adresse (se adresselisten nedenfor).

den ENKLE SANNHET

et tidsskrift til forståelse

ÅRG. 2 NR. 4

Opplag: 7 540 000

MAI 1985

GRUNNLEGGER OG SJEFREDAKTØR HERBERT W. ARMSTRONG

HOVEDREDAKTØR:
HERMANN L. HÖH

ANSVARLIG REDAKTØR:
DEXTER H. FAULKNER

NYHETSREDAKTØR INTERNASJONALT:
GENE H. HÜGGERG

KUNSTNERISK LEDER:
MONTE WOLVERTON

STEDFORTREDEDE SJEFREDAKTØR:
RAYMOND F. MCNAIR

FASTE MEDARBEIDERE:
JOHN HALFORD, RONALD D. KELLY,
RODERICK C. MEREDITH, DONALD D. SCHRÖDER,
JOHN R. SCHRÖDER, MICHAEL A. SNYDER,
CLAYTON D. STEEP, KEITH W. STUMPF

REDAKSJON:
SHEILA GRAHAM, NORMAN L. SHOAF

ARTIKKELFORFATTERE:
DIBAR APARTIAN, ROBERT BORAKER,
KENNETH C. HERRMANN, PATRICK A. PARNELL,
RICHARD H. SEDLIACIK, WILLIAM STENGER,
DAN C. TAYLOR, JEFF E. ZHORNE

MANUSKRIP-TKORREKTUR:
PETER MOORE

REDAKSJONSASSISTENTER:
CHERYL EBELING, KAREN FERGEN,
WERNER JEBENS, JANICE RÖMER,
MARIA ROOT, TONY STYER, WENDY STYER,
ROBERT TAYLOR, RON TOTH, EILEEN WENDLING

GRAFIKK:
Grafikkredaktør: RANDALL COLE
Stab: MATTHEW FAULKNER, L. GREG SMITH
Design-konsulent: GREG S. SMITH
Fotoarkiv: VERONICA TAYLOR

FOTOREDAKSJON:
Ansvarshavende: WARREN WATSON
Leder for billedproduksjon: HAL FINCH
Stab: G. A. BELLUCHE JR.,
KEVIN BLACKBURN, CHARLES BUSCHMANN,
NATHAN FAULKNER, ALFRED HENNIG,
ELIZABETH RUCKER, KIM STONE

Utgivelse:
Sjef for utgivelse: RAY WRIGHT
Produksjonsansvarlig: ROGER G. LIPPROSS
Produksjonssjef: RON TAYLOR
Internasjonale koordinatører:
VAL BROWN, BOB MILLER,
GERALD VAN DER WENDE
Opplagsansvarlig: BOYD LEESON
Opplagsassistent: CAROL RIEMEN
Kioskbladforsendelse: JOHN LABISSONIERE

FORRETNINGSFØRER:
L. LEROY NEFF

INTERNASJONALE UTGAVER:
BRITISK: JOHN ROSS SCHRÖDER
FRANSK: DIBAR APARTIAN
HOLLANDSK: JOHAN WILMS
ITALIENSK: CARN CATHERWOOD
NØRSK: ROY ØSTENSEN
SPANSK: DON WALLS
TYSK: JOHN B. KARLSON

REGIONALE KONTORER:
AUSTRALIA: ROBERT MORTON
CANADA: COLIN ADAIR
ENGLAND: FRANK BROWN
FILIPPINENE: ROD MATTHEWS
FRANKRIKE: SAM KNELLER
LATIN-AMERIKA: LEON WALKER
NEDERLAND: BRAM DE BREE
NEW ZEALAND: PETER NATHAN
PUERTO RICO: STAN BASS
SYD-AFRIKA: ROY MCCARTHY
SVEITS: BERNARD ANDRIST
VEST-TYSKLAND: FRANK SCHNEE

ARTIKLER

- 2 Sannheten om abort!
Hvorfor så lite forstått?
- 5 Nøkkelen til menneskets overlevelse
- 7 Hvem sier at ditt timeglass holder på å renne ut?
- 9 Sannheten om barnoppdragelse
Tenårene
- 14 Sannheten om barnemishandling
- 19 Gatene er deres hjem

FASTE RUBRIKKER

- 1 Personlig fra Herbert W. Armstrong
- 20 Internasjonalt utsyn
- 23 Nyhetsoversyn
- 28 Brev til redaktøren

FORSIDEBILDET

Abortstatistikken for 1965 og 1975 er basert på estimater i *Population Reports* årg. 8 nr. 4, serie F nr. 7, Informasjonsprogram om befolkning (Johns Hopkins- universitetet). 1985-prognosene er våre estimater basert på dagens tendenser.

FORSIDETEGNING MONTE WOLVERTON

Den Enkle Sannhet (The Plain Truth) blir også utgitt på engelsk, fransk, nederlandsk, italiensk, spansk og tysk av Worldwide Church of God, Pasadena (California, USA) og Borehamwood (England). © 1985 Worldwide Church of God. Alle rettigheter forbeholdt. Printed in England by Ambassador Press Ltd., St. Albans. Kan bestilles i:

Norge: Postboks 2513 Solli, N-0203 Oslo 2

Danmark: Postboks 211, DK-8100 Århus C

Sverige: Box 5380, S-102 46 Stockholm

Andre utgaver av *The Plain Truth*:

Engelsk: *The Plain Truth*, P.O. Box 111, Borehamwood, Herts., England WD6 1LU. Tlf. 01-207-2811

Fransk: *La Pure Vérité*, B. P. 64, F-75662 Paris CEDEX 14, Frankrike Tlf. 01-33-26084

Hollandsk: *De Echte Waarheid*, Ambassador College, Postbus 444, 3430 AK Nieuwegein, Nederland. Tlf. 034-0239922

Italiensk: *La Pura Verità*, Castella Postale 10349, I-00144 Roma EUR, Italia

Spansk: *La Pura Verdad*, Apartado Postal 1230, Madrid 9, Spania

Tysk: *Klar & Wahr*, Ambassador College, Postfach 1129, D-5300 Bonn 1, Vest-Tyskland Tlf. 0228-218061

Andre *Plain Truth*-adresser:

USA: 300 W. Green St., Pasadena, California 91123. Tlf. 800-423-4444

Canada: P.O. Box 44, Station A, Vancouver, B.C. V6C 2M2. Tlf. 1-800-663-2345

Australia og Sydøst-Asia: P.O. Box 202, Burleigh Heads, Queensland 4220, Australia. Tlf. 075-35-4233

New Zealand og Stillehavsoyene: P.O. Box 2709, Auckland 1, New Zealand

Ghana: P.O. Box 9617, Kotoka Int. Airport, Accra

Kenya: P.O. Box 47135, Nairobi

Nigeria: P.M.B. 21006, Ikeja, Lagos State

Syd-Afrika: P.O. Box 5644, Cape Town 8000

Zimbabwe: P.O. Box U.A. 30, Union Ave., Harare

Filippinene: P.O. Box 1111, Makati, Metro Manila 3117

Latin-Amerika: Institución Ambassador, Apartado Postal 5-595, 06500 México D.F., Mexico

Karibiske hav: P.O. Box 6063, San Juan, Puerto Rico 00936

Husk å sende melding om adresseendring så snart som mulig hvis du endrer adresse. Vennligst vedlegg en gammel adresselapp sammen med din nye adresse.

PERSONLIG FRA



Hva jeg forkynner, lærte jeg ikke fra mennesker!

Med jevne mellomrom spør brevskrivere: "Har du noensinne vært et 'Jehovas Vitne'? Medlemmer av den bevegelsen sier du var det en gang."

Selv om jeg i *Den Enkle Sannhet* uttrykkelig og definitivt har erklært at jeg aldri har tilhørt organisasjonen som kalles "Jehovas Vitner", virker det som om enkelte fortsetter å spre den usanne påstanden om at jeg engang tilhørte dem.

La meg enda en gang fastslå sannheten.

Jeg har aldri vært medlem av "Jehovas Vitner". Jeg har aldri på noe vis, på noen måte eller i noen som helst form hatt den fjerneste forbindelse med dem. Og jeg har aldri hatt noe fellesskap med dem.

Jeg har aldri vært tilstede på noen av deres møter, og jeg har aldri hatt noe fellesskap med noen av deres ledere eller medlemmer. Jeg har heller aldri lært noe av Guds sannhet fra dem. Jeg har selvfølgelig lest en del av deres skrifter og bøker, og det gledet meg å oppdage at de har visse sannheter, som de aller fleste grupper har (selv om de ofte er blandet med feil). Men Gud hadde allerede åpenbart disse sannhetene for meg lenge før jeg leste litteraturen deres. Hvis de skryter av å ha lært meg noe, tar de feil.

Jeg lærte Guds sannhet direkte fra Gud gjennom hans Ord — Bibelen. Jeg sier dere, som apostelen Paulus sa det:

"Jeg kunngjør eder, brødre, at det evangelium som er blitt forkynt av meg, ikke er menneske-verk; for

heller ikke jeg har mottatt det eller lært det av noe menneske, men ved Jesu Kristi åpenbaring . . . Men da han . . . kalte meg ved sin nåde, etter sin vilje åpenbarte sin Sønn i meg, forat jeg skulle forkynne evangeliet om ham" til verden; "da samrædde jeg meg ikke med kjød og blod" — jeg gikk heller ikke til noen gruppe, men jeg gikk direkte til Guds ord. Jeg ba Gud på mine knær om å utvide min forståelse gjennom hans Ånd — om å tukte meg, irettesette meg og refse meg, om å lære meg hans sannhet og hans rettferd . . . Så dro jeg etter tre år til noen av de ydmyke blant Guds folk i Willamette-dalen i Oregon, og forkynte blant dem i begynnelsen av 1931. (Vennligst sammenlign med Galaterne 1:11-18.)

Mitt mål var ikke som Paulus å forfølge Guds sanne menighet, men å klatre oppover mot suksess i forretningslivet og tjene penger. Gud slo meg til jorden tre ganger på rad ved å ta grunnlaget for de firmaene jeg startet, vekk under bena på meg; han slo meg overende, økonomisk sett. Så fikk Gud meg til å studere hans ord ved å få meg til å prøve å motbevise det evige gyldige og gode i Guds åndelige lov, som han hadde åpenbart for min hustru, og som jeg i begynnelsen motsatte meg bittert.

I løpet av disse seks månedene med studier over fjorten timer i døgnet, leste jeg svært lite litteratur som var positiv til Guds lov, men jeg leste alt jeg kunne finne som motsa den; men mest av alt studerte jeg — bare Bibelen! Etter seks måneders intense studier ble jeg tvunget, for å være ærlig mot Gud, til å svelge den mest bitre pille i mitt liv. Den "drepte" meg bokstavelig talt — og jeg døde — overgav meg totalt til Gud, gav ham mitt liv fra da av, til å bruke "hvis han kunne".

Fra fødselen var jeg blitt oppdratt i Venneses Samfunn (Kvekerne), selv om jeg aldri var blitt omvendt eller unnfanget som et Guds barn. Da jeg var 18, hadde jeg drevet omtrent helt vekk fra all kirke-interesse og deltagelse. Isteden viet jeg all min energi til forretningslivet. Jeg hadde passert de 30 da Gud tvang meg til å studere hans ord, og til å overgi meg totalt til ham og hans styring over mitt liv.

Fra da av lå jeg på mine knær og studerte Bibelen. Gjentatte ganger måtte jeg tåle irettesettelse og innse at jeg hadde tatt feil i min tro og mine ønsker. Jeg hadde vært innbilsk. Men nå ble jeg gjennom

(Fortsettes side 27)

Sannheten om ABORT!

Hvorfor så lite forstått?

av Ronald S. Toth

Hvem har rett til å velge om den ufødte skal leve eller dø?

Tenk hvordan verden har forandret seg! For bare 50 år siden var abort uakseptabelt (med små unntak), idag er det en akseptert form for fødselskontroll.

De færreste innser hvor radikal denne forandring er. For 40 år siden ble Nazi-Tyskland fordømt for å sterilisere de "uegnede".

For 20 år siden var det fremdeles illegalt å velge abort fremfor en uønsket fødsel. Uttrykket "abortlege" fikk en til å tenke på samfunnets bunnskrap — et monster som ødela ufødte barn.

Enda tidligere i dette århundret beskyttet både lovene og den medisinske hippokratiske ed det ufødte liv. Da betvilte ingen at abort var mord.

Hvorfor abort?

Men i løpet av de siste 20 år har

innstillingen over hele verden forandret seg så drastisk at forandringen bare kan sammenlignes med en bryter som slås over. Når en bryter skrur til "av", legges brått et godt opplyst rom i mørke. I et historisk perspektiv har samfunnet skrudd bryteren fra lys til mørke — til "AV" for den ufødte.

Selvsagt finnes det sjeldne tragiske tilfelle hvor piker blir gravide gjennom incest (blodskam). Disse triste tilfellene trenger selvsagt medfølelse og sympati.

Og kvinner trenger å beskytte seg mot voldtekt. Politiet og sosialkontorene kan gi sterkt tiltrengt informasjon om voldtekt. Enhver kvinne som faller som offer for voldtekt må søke medisinsk hjelp *øyeblikkelig*. Ikke utsett det. Ikke vent i tre måneder, eller tre uker, ikke engang tre dager. Oppsøk medisinsk hjelp *øyeblikkelig*.

Men idag dreier abortsaken seg

ikke om slike tragiske tilfeller av incest og voldtekt. Den *egentlige* årsak til dagens høye aborttall — overveldende 97% av alle aborter i USA f.eks. — er simpelthen et bekvemmelighetshensyn. Beskyttelse av morens liv, forventning om et funksjonshemmet barn, voldtekt og incest teller bare 3% av alle aborter i USA.

Utenfor USAs grenser — i Sovjetunionen, Polen, Hellas, Bulgaria, Romania og Japan, bare for å nevne noen — er abort blitt en akseptert, intergrert del av fødselskontroll-tiltakene.

I siste del av det 20. århundre er abort ingen "livreddende" operasjon. Det er en hovedform for fødselskontroll. I 1985 vil ca. 55 millioner spebarn over hele verden bli abortert — ni provosert aborter for hver 20 levendefødte.

Vinner internasjonal aksept

Idag er legalisert abort blitt en

hovedform for fødselskontroll i et stadig større antall nasjoner.

Tar vi f.eks. Polen, så finner ekspertene paradoksalt nok at aborttallet er høyere enn fødselstallet. Abort antas å ligge mellom 800 000 og en million pr. år i forhold til 702 000 levendefødte.

Giftede kvinner utgjør 80% av alle som får abort, og de fleste har allerede barn. Selv med en mengde fødselskontrollerende metoder til disposisjon ser fremdeles japanerne på abort som en nødvendighet.

En talsmann for en japansk feministgruppe uttaler: "Hver tredje kvinne . . . mellom 25 og 40 år har hatt en abort."

Til tross for opposisjon fra den gresk-ortodokse kirke, forblir abort en av Hellas' mest populære midler for fødselskontroll. Ifølge tall som er offentliggjort av Athen's Social Science Centre (Atens Sosialvitenskapelige senter), begynner 56% av de greske kvinnene med abort etter sin første fødsel. For hver fødsel siden har de hatt to aborter. Noen kvinner, rapporteres det, har hatt opp til 30 aborter.

I 1981 fikk franske kvinner utført mer enn 180 000 legale og anslagsvis 80 000 illegale aborter. "En av fire graviditeter [i Frankrike] ender i abort," rapporterer *Times* i London, "og bare 30% av kvinner i fødedyktig alder bruker noen form for prevensjon."

I Romania ender 60% av alle graviditeter i abort. Abort er blitt en så alminnelig del av rumenernes hverdag at de har et av de laveste fødselstall i Europa. For å snu denne utviklingen ønsker Romanias president Nicolae Ceaușescu at hver kvinne skal ha fire barn. Det er deres "patriotiske plikt", sier han.

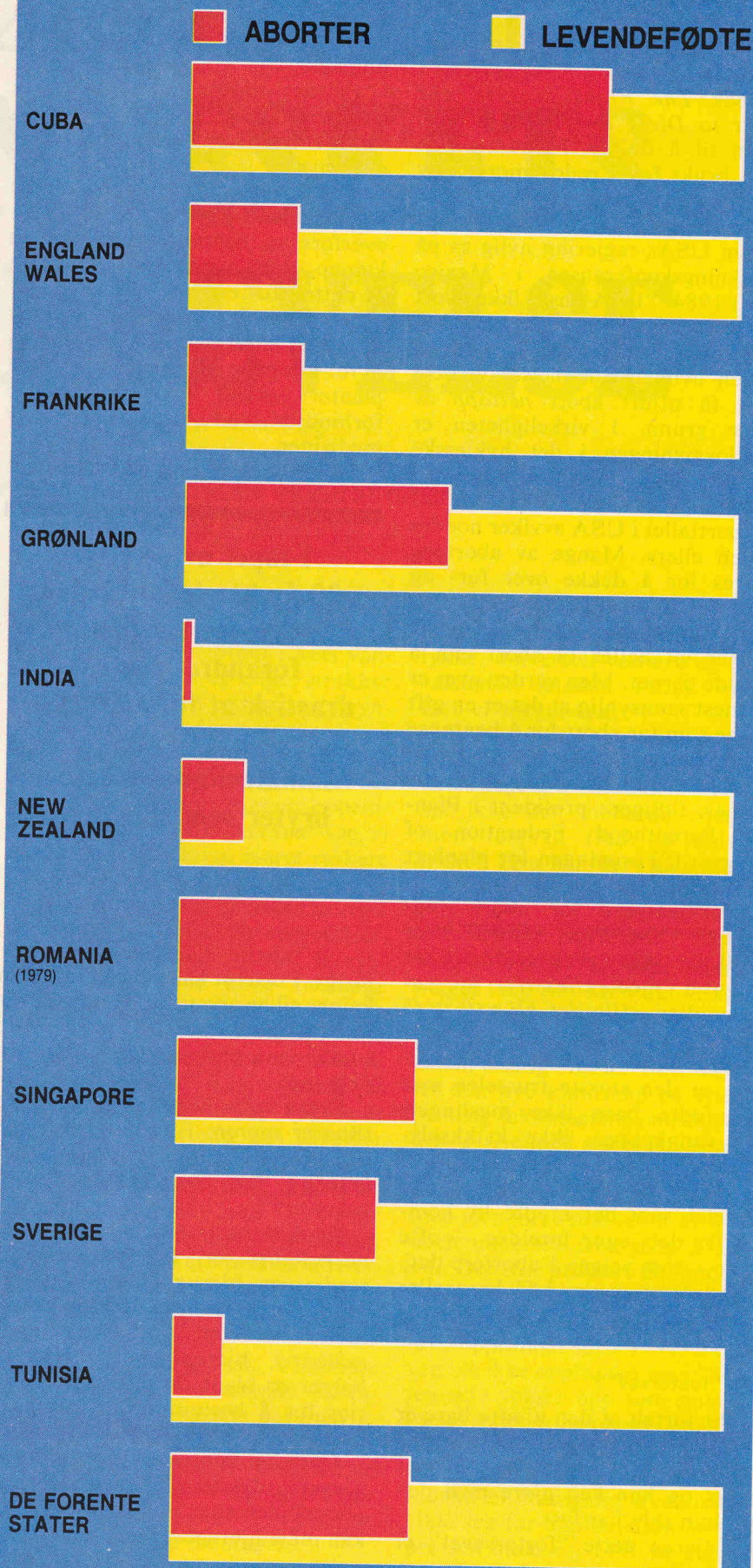
Listen bare fortsetter, men det er ett land som "vinner" med det høyeste aborttallet: Sovjetunionen.

Befolkningsekspertene i USA anslår at det blir utført 10 millioner aborter hvert år i Sovjetunionen. Det er mellom to og tre for hver levendefødte. En sovjetisk gjennomsnittskvinne får abort fire ganger i løpet av sitt liv.

Foreldrene den største trussel?

Vårt samfunn har degenerert i en slik grad at hovedgrunnen til abort er at barna er uønsket. Disse kvinnene er ikke blitt voldtatt,

Forholdet aborter: levendefødte



deres liv er ikke i fare; de har simpelthen valgt ikke å få det unnfangede barnet.

Den amerikanske helsedirektøren, dr. C. Everett Koop, skriver i sin bok *The Right to Live, the Right to Die* ("Retten til å leve, retten til å dø"): "Faktum er at abort brukt for å redde morens liv er så sjelden at det praktisk talt ikke forekommer."

Som USAs regjering nylig sa på befolkningskonferansen i Mexico City i 1984: "USA anser ikke abort som en akseptabel metode i familieplanleggingsprogrammer." Likevel kan en hvilken som helst kvinne i USA få utført abort *nettopp* av denne grunn. I virkeligheten er abortlovgivningen i det hyklerske Amerika blant de mest liberale i verden.

Aborttallet i USA avviker noe fra verden ellers. Mange av abortene utføres for å dekke over før- og utenforekteskapelige seksuelle forhold. tenåringer og unge ugifte kvinner vil heller ta abort enn å beholde barnet. Men verden over er det mest sannsynlig at det er en gift kvinne som tar abort for å begrense familiens størrelse.

Selv avdøde dr. Alan F. Guttmacher, tidligere president i Planned Parenthood Federation of America ("Foreningen for planlagt familiestørrelse") og en av de ivrigste forkjempere for abort, innrømmet: "Om hvert samleie hvor hensikten ikke er graviditet, ble beskyttet med effektive prevensjonsmidler, *ville det bli utført få aborter*" (vår uthevelse).

Når man ser på abort på verdensbasis, er den største trusselen mot det ufødte barn ikke meslinger, ikke vannkopper, ikke kvikksølvinnhold og andre tungmetaller i fisk, ikke sur nedbør. Den største trusselen mot det ufødte liv kommer fra dets egne foreldre — ofte gifte — som velger å abortere det.

Beslutningen om å få barn eller ikke skulle tas *før* unnfangelsen og ikke etter.

Bare "fostervev"?

Vi blir fortalt at den ufødte bare er "fostervev" inne i moren. Og dessuten, blir det sagt, er det *hennes* kropp, og hun kan gjøre med den som hun selv har lyst.

Å fjerne dette "fostervevet" er

egentlig det samme som å få trukket en tann eller å klippe håret, hevder abortforkjemperne. En enkel operasjon som bare tar få minutter.

Er det ufødte barnet virkelig bare en del av hennes kropp på samme måte som f.eks. tenner, hår eller nyrer?

Det er på tide vi undersøker de nyeste offentliggjorte bevis. Ved å overføre et befruktet egg fra en kvinne til en annen kan vi slå fast at dette "fostervevet" slett ikke er som en nyre. Å overføre et foster er meget lettere enn å overføre en nyre. Kroppen vil avstøte et transplantert organ hvis ikke dette forhindres ved stadig bruk av medisiner.

Derimot avstøter ikke kroppen et

I løpet av de siste 20 år har innstillingen over hele verden forandret seg så drastisk at forandringen bare kan sammenlignes med en bryter som slås over.

foster. Fosteret kan overføres fra en kvinne til en annen og demonstrerer således hvilket enestående skille som finnes mellom den ufødte og dets mor.

Dette betyr ikke at barnet ikke tilhører moren. Etterat fosteret er implantert i morens livmor, sørger kvinnen for mulighetene for å vokse.

Et nytt bevis på fosterets menneskelighet er funnet gjennom studiet av hjernebølger. Når det ufødte barnet er syv uker gammelt, har det fått sine egne målbare hjernebølger. Hjernebølger er blant de juridiske kriterier for å bestemme om et menneske lever eller ikke.

Hvordan kan vi erklære et 20 år gammel ulykkesoffer med alvorlige hodeskader som død fordi vi ikke kan måle hjernebølgene, men frem-

holde at et ufødt barn ikke er levende når det har målbare hjernebølger?

Faktisk erklærte en lege for et tiår siden at siden hjernedød er blitt hovedkriteriet for å bestemme når en person er død, burde "hjerneliv", eller det øyeblikket hvor hjernebølger kan oppdages, bestemme når et foster er levende.

Da legen erklærte dette, kunne de vitenskapelige instrumentene bare måle hjerneaktivitet omkring syvende eller åttende måned. Det ble derfor feilaktig sluttet at et foster først levde *etter* denne tiden! Siden hjernebølger nå kan påvises ved syv ukers-alderen, aborterer følgelig leger *levende mennesker*. Og fosteret er selvfølgelig levende *før* syv uker er gått!

Hvis man er i tvil om når menneskelivet begynner, burde man la tvilen komme det ufødte spebarnet til gode. Som USAs president Ronald Reagan en gang skrev: "Om du ikke visste hvorvidt et menneske var levende eller død, ville du aldri begrave det." Det samme kriteriet burde brukes overfor den ufødte.

De fleste abortforkjempere prøver å trekke en linje ved levedyktighet eller ved evnen til å leve selvstendig. Fosteret er avhengig av morens livmor for å kunne leve. Så lenge fosteret ikke kan leve uten moren, argumenterer de, kan man utføre abort. (I noen tilfeller er et levedyktig foster blitt etterlatt for å dø etterat aborten er utført!)

Men på den annen side er voksne mennesker av og til avhengig av livsunderstøttende systemer for fortsatt å leve. Mange er avhengig av nyre-dialysemaskiner for å rense blodet. Andre er avhengig av respiratorer for å holde seg i live. De som skrur av disse maskiner blir anklaget for mord. Bare fordi folk er avhengig av noe for å leve, er de ikke ekskludert fra den menneskelige rase.

Idag er det mange for tidlig fødte barn som lever opp, tilogmed så tidlig som ved fire og en halv måned.

Tenk på følgende: En kvinne blir bragt til hospitalet med veer. I løpet av minutter har hun født et for tidlig født barn på 22 uker. Siden

(Fortsettes side 26)

Nøkkelen til MENNESKETS OVERLEVELSE

av Herbert W. Armstrong

Det ene *store spørsmål* i alles liv akkurat nå er hvorvidt mennesket skal overleve!

DET MEST inntrengende problem i livet for oss alle akkurat nå er spørsmålet *om, og hvordan, vi skal kunne overleve.*

Men *bare* det å overleve er ikke nok! Vi må kunne overleve i fred, i lykke, i glede, i velstand og overflod og i rikelig velvære for alle!

Men det er et heller stor krav! Og om noen har svaret, bør vedkommende for menneskehetens skyld snakke ut! Jeg er forberedt på å gi svaret — og det med rene ord, uten noen om og men! *Tidener* inne til å **SNAKKE RETT UT!** Du *satser livet* på at noen skal komme med det rette svaret i tide!

For å komme til problemets kjerne må du først innse at de eksisterende forhold og onder bare er virkninger! For hver virkning må ha en *årsak*. Det problem som det haster mest med å løse, er å finne årsaken ikke bare til våre nåværende onde omstendigheter, men også den ikke-brukte *årsak* til fred, lykke og rikelig velvære!

Hvis vi skal finne årsaken, må vi først spørre: Hva har gjort mennesket til det det er? Hvordan kom mennesket til denne jorden? Eller, for å gå enda lenger tilbake: Hvordan ble egentlig selve jorden til?

Det kan synes å være en lang vei å gå tilbake. Men denne virkningsløse

søken etter fred går langt tilbake — så langt tilbake som historien går — eller enda lenger. Menneskets vanskeligheter, onder og kriger strekker seg helt tilbake til historiens begynnelse — eller før den begynte. For å finne det riktige svaret må vi gå helt tilbake til prehistorien! Det fører oss helt tilbake til spørsmålet om opprinnelse — om **BEGYNNELSER!** Og vi skal finne det riktige svaret raskere ved å begynne med begynnelsen.

Mange forskere har viet sitt liv til å forske og studere dette spørsmålet. Mange lærde bøker er blitt skrevet om resultater av disse livslange studiene som gir seg ut for å fortelle historien om opprinnelsen til jorden og menneskeheten på den. Men er det likevel ikke megetsigende at deres studier, teorier og hypoteser umnlater å fortelle oss hvorfor mennesket er som det er, eller hvordan det kom til å bli slikt, hvorfor mennesket later til å være omtåket av uløselige problemer, hvorfor det alltid er i vanskeligheter, hvorfor menneskeheten blir plaget av så mange onder, og hvorfor disse ondene øker så raskt?

Dette er ingen lett sak. Å ignorere menneskehetens nåværende dilemma vil ikke forårsake at det forsvinner. Menneskehetens **OVERLEVELSE** henger i vektskålen! Vi trenger den *riktige* løsningen — og vi trenger den *nå!*

Og vi kan vite løsningen!

Fruktene av vitenskapens spekulative påstander har ikke vært fred, lykke, universell velvære og rikelig velstand. Isteden **LIDER** verden! Den er meget syk!

For å få finne det riktige svaret, må vi forstå hva som er feil ved den vitenskapelige metoden. Hvorfor har ikke den moderne vitenskaps funn ført til fred og universell lykke? Hva har vært galt med den vitenskapelige metoden?

Den moderne vitenskapens metode

Verden har hatt en slags vitenskap i meget lang tid. Men det vi kjenner som **MODERNE VITENSKAP**, begynte sin dramatiske oppgang for 175 år siden, løselig anslått. Selv da utviklet den nye kunnskap på vitenskapens og teknologiens område seg til å begynne med svært langsomt.

Intill den moderne vitenskaps komme hadde verden beveget seg med jevn fart i tusener av år — uten noen materiell fremgang å snakke om. Den var primært en landbruksverden som brukte primitive dyrkningsmetoder. Støpejernsplogen ble ikke oppfunnet før i 1797. Skålharven ble ikke oppfunnet før i 1896, da jeg selv vokste opp som gutt! Den første slåmaskinen kom i 1836.

President Abraham Lincoln forklarte engang hvordan mekanisk og industriell fremgang ikke kunne utvikle seg før oppfinnelsen av trykkpressen omkring 1450 av Johannes

Gutenberg i Tyskland. Likevel skjedde det ingen særlig utvikling i trykkingen før i begynnelsen av det 19. århundre. Plutselig utvandret tyske oppfinnere til Storbritannia for å ta ut patent på sine oppfinnelser av papirfremstilling og rotasjonspressen, som øket trykkingens produktivitet voldsomt.

Tenk på det! Gjennom disse lange årtusener var verden uten moderne transport- og kommunikasjonsmidler! Transport over land skjedde til fots eller på muldyr, hest, kamel, elefant, eller i vogner som ble trukket av disse dyrene. På sjøen var det de saktegående seilbåtene. Fulton fant ikke opp dampskipet før i 1803. Og telefonen, som kommunikasjonsmiddel, kom ikke før i 1876. Telefonen var i sin barndom da jeg var gutt.

I løpet av min egen livstid har vi pilt forbi maskinalderen, jetalderen, atomalderen og inn i romalderen. Mye av de akselererende oppfinnelser ble stimulert først av trykkpressen, som muliggjorde en større utbredelse av kunnskap og utveksling av tanker, og deretter ved raske transportmidler — dampmaskinen, dampskipet, bilen og flyet. Og til slutt telefon, telegraf, radio og fjernsyn.

Men hva var det opprinnelige insitamentet?

Da "moderne vitenskap" dukket opp ved begynnelsen av det 19. århundre, forsikret forskerne verden at mennesket hadde gjort slike fremskritt at det kunne unnvære religionens overtroiske krykker og gudstro. Nå kunne menneskeheten stole på den nye messias — den moderne vitenskap.

"Med tilstrekkelig kunnskap," sa forskerne, "skal vi løse alle menneskehetens problemer og helbrede alle verdens sykdommer."

Til å erstatte religion og gudstro hadde verdslige forskere og lærere i stedet innført utviklingslæren. De redskaper moderne vitenskap brukte for å produsere denne nye kunnskap, var en fremskyndet bruk av hva mennesket hadde brukt siden historiens morgengry — forkastelse av åpenbaring som en kilde til kunnskap, og bruk av observasjon, eksperimentering og menneskelig fornuft.

Slik økte produksjonen av kunnskap stadig raskere. Men paradoksalt nok, etterhvert som kunnska-

pen har økt, *så har også menneskehetens problemer, vanskeligheter og onder økt nesten like fort!*

Hva er galt med erklæringen om at kunnskap er det eneste som trengs for en løsning? Vi står ansikt til ansikt med det barske faktum at tiltagende onder har utviklet seg ved siden av økende kunnskap! Det betyr ikke at den økende kunnskap har *forårsaket* de voksende onder. Men det betyr at kunnskapen ikke avskaffet eksisterende onder, *eller forhindret nye!*

Svaret er tydelig. Det er *noe galt* med den kunnskap som ble produsert, eller så ble ikke DEN MANGLENDE DIMENSJON i kunnskapen oppdaget.

Hvorfor har ikke den moderne vitenskaps funn ført til fred og universell lykke? Hva har vært galt med den vitenskapelige metoden?

Til vitenskapens erklæring om at med tilstrekkelig kunnskap vil menneskehetens problemer bli løst og menneskehetens sykdommer helbredet, tilføyer jeg dette: Løsningen kommer fra den rette kunnskap som gir de *riktige* svar — den sanne årsak til ondene og den årsak som ville føre til fred og glede og alle gode resultater. Og dernest kommer løsningene fra anvendelsen av denne kunnskapen. For denne kunnskapen er av verdi bare i den grad den blir *brukt!*

Befriidd til å velge

I denne febrilske utvikling av kunnskapsproduksjon har de lærde lagt stor vekt på akademisk frihet. Akademisk frihet defineres som at lærere, forskere, vitenskapsmenn og studenter blir tillatt selvstendig dømmekraft i sin søken etter kunnskap.

Vitenskapen som helhet og høyere utdanning har brukt den akademiske frihet til å postulere en skapning uten en Skaper. De har engasjert seg i kunnskapsproduksjonens aktivitet samtidig som de fullstendig har forkastet noen mulighet for det

mirakuløse, det overnaturlige, Guds eksistens — eller noe som helst utenfor materiens verden. De har helt forkastet åpenbaring som kilde til grunnleggende kunnskap!

Da jeg for mange år siden satte igang med å forske i evolusjonsteorien, studerte jeg Darwin, Haeckel, Huxley, Vogt, Chamberlain og andre talsmenn for teorien. Men jeg så også på den andre siden av spørsmålet. Jeg vil våge å si at de fleste av dem som har skaffet seg høyere utdanning i løpet av de siste 50 år, er blitt opplært i evolusjonsteorien og har akseptert den uten spørsmål, *uten for alvor å ha undersøkt* de BIBELSKE bevis for en spesiell skaperakt — og jeg mener ikke den moderne "skapelsesvitenskaps" konklusjoner. Verdens "best-selger" er blitt avvist og forvrengt, *uten å bli hørt.*

Er det ikke menneskelig å feile?

Er det mulig at selv de høyest utdannede kan være bedratt? Kan de, ved bare å betrakte *én side* av spørsmålet, være ufeilbare, fullstendig hevet over å begå feil? I mange år nå har jeg lagt merke til at feil nesten alltid oppstår når en person begynner med en falsk grunnleggende forutsetning — uforsiktig formodet som innlysende og tatt for gitt uten et spørsmål — og så bygger på denne falske hypotesen.

Sett at vi nå tilegner oss den akademiske frihet å stille spørsmål ved det som foreleserne har avvist uten å undersøke.

Er det mulig for oss å finne forklaringen på hvorfor mennesket er som det er, hvorfor verdens er full av onder? Er det mulig for oss å oppdage årsaken til all menneskelig lidelse, angst, ulykke og ulikhet? Er det mulig å finne den årsak som kan gi fred, lykke, overflod og velstand — den årsak som verdensledere åpenbart har oversett? Er det mulig å finne nøkkelen til menneskets overlevelse?

Svaret på de foregående spørsmål er "JA!" Ja, det er mulig å besvare disse grunnleggende spørsmål som har hjemsøkt mennesket så lenge det har eksistert. Ja, det finnes et svar på disse spørsmålene som har med menneskets overlevelse å gjøre. Hvis du vil ha svar på disse spørsmålene, så skriv etter vårt hefte *Hvorfor ble vi født?* Det sendes gratis på anmodning. □

Hvem sier at ditt timeglass holder på å renne ut?

av Keith W. Stumpf

Ingen av oss synes å finne nok tid til alt vi ønsker å gjøre her i livet. Dør ubrukte evner med oss? Eller finnes det fremtidige muligheter — et eller annet sted etter døden? Svaret kan komme til å forbause deg!

Da Albert Einstein døde i april 1955, 76 år gammel, sluttet plutselig et forrykende kappløp.

Einstein tapte.

I sine siste år arbeidet denne berømte fysikeren for å tilrettelegge en revolusjonerende ny teori.

“Jeg kan ikke rive meg løs fra arbeidet,” skrev Einstein. “Det har meg nådeløst i sitt grep.”

Det var et kappløp med tiden, og tiden vant.

Et fotografi av Einsteins arbeidsrom i Princeton, New Jersey, som ble tatt like etter hans død, viser en tavle full av ligninger, et skrivebord overstrødd med hauger av papirer — og en tom stol. Det uferdige arbeidet er så altfor synlig.

“Det syntes som om forskjellen på liv og død for Einstein bare bestod i muligheten for å drive med fysikk eller ikke,” skrev en kollega en gang.

Vil Einstein noensinne få anledning til å “drive med fysikk” igjen?

“Tiden og tidevannet venter ikke

på noen,” sier et engelsk ordtak. For de fleste går tiden for fort. Vi finner ganske enkelt ikke tid til å gjøre alt det vi ville like å utrette her i livet. Etterhvert som vi blir eldre, synes tiden å fly raskere og raskere.

Så — uunngåelig — kommer “slutten”. Forfattere dør fra ufullstendige bøker, komponister dør fra ufullendte symfonier, forskere dør fra ufullførte eksperimenter, forretningsfolk dør fra halvbygde imperier, og foreldre dør fra barn og barnebarn i oppveksten.

Det hender hver eneste dag.

Mannen med ljåen

Vi kjenner alle figuren med dødningshode og ljå — personifiseringen av døden. Hans menneskelige ofre prøver alltid å overtale ham til ikke å ta dem, men uten hell.

“Men jeg har kone og barn,” bønnfaller den dødsdømte mannen. Eller: “Men tingene begynte endelig å gå så godt for meg, jeg kan ikke dø nå!” Eller: “Jeg er midt oppe i et viktig prosjekt; jeg trenger mer tid!”

Slik er ofte tankene når man blir stilt ansikt til ansikt med døden. Til og med de som hevder at de ønsker å dø som en befrielse fra smerte, eller fordi de “ikke har noe mer å leve for”, sier i mange tilfeller egentlig at de skulle ønske de kunne bli friske eller finne noe å leve for.

Å skru klokken tilbake

For det store flertall gjør tanken opprør når den stilles overfor døden. Døden føles som en “fiende”. Ja, tilogmed Bibelen kaller den det (1 Kor. 15:26).

At mennesket fornekter sin egen dødelighet, kommer klart til syne på så mange måter. Som årene går, begynner mange mennesker å erfare en “kroppskrise”. Stadig flere vender seg til kosmetisk og plastisk kirurgi i et forsøk på å gjenvinne ihvertfall et ungdommelig utseende.

I sin søken etter et mer dyptgripende middel arbeider forskere hardt for å oppdage hvordan livslengden virkelig kan forlenges. Tallrike dietter, mosjonsplaner, vitamin- og medisinkurer og andre metoder har vært

lansert med løfte om at de fornyer de ikke helt unge kroppar.

Det er selvsagt riktig at mat har innvirkning, at mosjon er godt, og at noen medisiner forlenger ungdommen. Man kan gjøre noe for å leve lenger.

Men evig ungdom?

Nei.

Kroppen vil til slutt slites helt ut, som alle andre fysiske gjenstander. Dette kan utsettes, men ikke forhindres. Og om døden kommer ved 80-, 100- eller 120-årsalderen, så kommer den likevel "for tidlig" for de fleste.

Enkelte har til og med latt kroppen fryse ned i dødsøyeblikket og lagret den, i håp om at de engang i fremtiden kan bli gjenopplivet og forynget når vitenskapen har gjort slike fremskritt på dette er mulig. Enskjønt de fleste forskere sterkt betviler at noe slikt noensinne kan lykkes, vitner det faktum at folk lar seg fryse ned, om hvor desperat enkelte klynger seg til det fysiske liv.

Hva så?

Dersom det i din livstid ikke oppdages en livseliksir eller en medisin som kan gi evig ungdom, da har du intet annet alternativ enn å se på døden som noe uunngåelig.

"Det er menneskenes lodd én gang å dø," heter det i Bibelen (Heb. 9:27).

Hva så med ufullførte planer? spør mange. Hva med uoppnådde ambisjoner? Urealiserte drømmer? Vil de simpelthen dø med oss for aldri å bli gjennomført? Eller finnes det en mulighet i fremtiden — et eller annet sted etter døden?

Noen vil ha det til at det ikke finnes noe etter døden, at det fysiske liv er alt som er. Andre erklærer at ens "udødelige sjel" vil tilbringe evigheten enten i "himmelen" eller "helvete" avhengig av ens livsførsel her i livet. (Skriv etter vårt gratis særtrykk "To Hell and Back" — "Tur-retur helvete", ennå ikke oversatt — for en nøyere gjennomgåelse av dette spørsmålet.)

Mennesket har fundert på dette spørsmålet i århundrer. Det er få, om noen, som ikke har spurt seg selv: "Hva så?"

Svaret på dette brennende spørsmålet er at det er en fremtid etter døden — og hvilken stor og vidunderlig fremtid det er!

Hva Gud har gjemt for menneskeheten, noe vi skal bevise i rikelig monn, er en evighet av oppslukende og skapende aktivitet! Han tilbyr oss ubegrensede muligheter — som sine udødeliggjorte sønner og døtre — til å realisere våre mange ubrukte evner, å ta fatt på rene eventyr av læring og bedrifter som vi aldri drømte om i vårt fysiske liv!

Ikke bare for de få!

Før vi undersøker denne storartede fremtid nøyere, er det nødvendig å oppklare noen vanlige misforståelser.

Vi beskriver ikke her en fremtid bestemt for noen utvalgte få. Tvertimot, det vil være bestemmelsen til det store flertall som lever nå eller som noensinne har levet!

Hva slags Gud ville fordømme talløse millioner for noe som ikke er deres feil? Gud er ikke fastlåst i en slags kamp med Satan om "sjeler".

Forstå følgende: Flertallet av dem som har levet, har aldri hørt navnet Jesus Kristus — det eneste navn ved hvilket "vi skal bli frelst" (Apg. 4:12)! Hva slags Gud ville *fordømme* talløse millioner av hinduer, buddister, konfusianere og andre for noe som ikke er deres feil?

Ennvidere, det store flertall av dem som har hørt Jesu Kristi navn, er blitt lurt til å tro på en falsk Jesus og "et annet evangelium" (2 Kor. 11:4). Satan og hans prester, bevisst eller ubevisst forkledd som "rettferdighets tjenere" (2 Kor. 11:14-15), har forblindet og bedratt disse menneskene. Ville en rettferdig og real Gud holde dem ansvarlig for ikke å handle i overensstemmelse med kunnskap de ikke har mottatt? Overhodet ikke!

Det enkle faktum er at de fleste mennesker i verden idag hverken er "fortapt" eller "frelst"! På samme måte er det store flertall som har levet siden Adam, hverken fortapt eller frelst!

Ikke bli forledet! Gud er ikke fastlåst i en slags kamp med Satan om "sjeler". Hvis det var tilfelle, ville

Satan klart være iferd med å vinne. Er Satan sterkere enn Gud?

Satan kan kun gjøre hva Gud *tillater* ham å gjøre for en tid. Og Satans tid er snart ute! Gud er iferd med å utarbeide en stor fremtid på jorden — og ingen makt kan hindre den i å bli gjennomført!

Hvor er de døde?

Om det store flertall som lever idag eller som noensinne har levet, hverken er "fortapt" eller "frelst", hvor er de nå? Og for den saks skyld, hvor er de sanne kristne som har dødd opp gjennom historien?

Svaret er enkelt: *De er alle i sine graver!*

Legg merke til følgende: "De døde vet ikke noen ting" (Fork./Pred. 9:5). Og videre: "Når de [menneskene] utånder, blir de til jord igjen, da er det forbi med deres planer" (Salme 146:4; '78-overs. — '78').

De som har dødd opp gjennom historiens århundrer og årtusener, inkludert mange av dine slektninger og kjære, enten de var kristne eller ikke, "sover" alle i sine graver, hvor de ligger og venter på fremtidige beslutninger.

Bibelens bruk av ordet *sjel* (nærfæsj på hebraisk, *psykjé* på gresk), betegner ens fysiske liv. Sjelen er dødelig — ikke udødelig. Den kan "dø" (Esek. 18:4, 20; dansk overs.). Journalisten som erklærte at "1500 sjeler døde da Titanic sank", brukte ordet korrekt.

Om man forstår at sjelen er dødelig, blir det lett å forstå Jesu uttalelse i Joh. 3:13: "Og dog er ingen steget opp til himmelen..." Jesus fortalte også apostlene at "dit jeg går, kan I ikke komme" (Joh. 13:33). Om apostlene ikke skulle komme til himmelen, hvordan kan så vi forvente å gjøre det?

Hva vil det da bli til med disse milliarder av døde som idag ligger uten bevissthet i jorden?

Tre oppstandelser

Siden mennesket ikke har noen udødelig sjel som fortsetter å leve etter døden, er det eneste håp om en personlig fremtid en oppstandelse — at man oppreises fra de døde!

Bibelen lærer om sjelens oppstandelse, ikke dens udødelighet. Oppstandelsen er vårt eneste håp om evig liv.

(Fortsettes side 17)

Den ENKLE SANNHET

Tenårene

Tenårene er ikke tiden for å begynne oppdragelsen av barna, men til å gi forholdet mellom foreldre og barn en avsluttende finpuss.

“Hvis et barn ikke har skikkelige foreldre, har det ikke rare mulighetene i dette samfunnet,” sier Joseph N. Sorrentino, dommer i ungdomsretten i California og forfatter av boken *The Concrete Cradle* (“Betongvuggen”).

Ingen gang i et barns utvikling er denne uttalelsen sannere enn i de herlige, avgjørende, stormfulle tenårene! Tenåringer trenger en aktiv, ordentlig veiledning av gode, sterke foreldre, om de skal utvikle seg til vellykkede voksne.

Den verden vi lever i er som en boblende trykkoker — et miljø i stadig forandring, utfordrende og endog truende. Og tenåringene stilles overfor denne verden nettopp i den mest lettbevegelige perioden av deres liv — når de prøver å få kontroll over sin energiutfoldelse og sine følelser, når deres personlighet og vaner festner seg, trolig for resten av livet.

Hvorfor frustrasjoner?

Er der noe rart at veien fra puberteten til voksent liv er kalt en hinderbane?

En ung gutt som følte seg overlesset av alle verdens problemer, uttrykte seg slik: “Hva er vitsen med å prøve å lære noe eller å bli til

noe? Verden kommer jo til å bli sprengt i luften om et par år i alle fall. Hvorfor ikke bare ha det moro og nytte livet som best vi kan — mens vi ennå kan det?”

Dette synes å være den holdning mange unge idag har. Og kan vi egentlig bebreide dem det?

Kan gjennomsnitts femten-, seksten- eller syttenåringer noe for at de misliker den kjensgjerning at denne verden og deres fremtid kan gå under i et kjernefysisk ragnarokk på bare noen få minutter? Kan gjennomsnittstenåringen unngå å bli bitter på en verden som er full av

stridigheter han ikke har noe ansvar for — problemer han ikke har skapt — skuffelser han ikke kan overvinne?

Ganske snart etterat en tenåring begynner å se hvilken ufattelig forfatning denne moderne verden befinner seg i, vil han begynne å spørre seg selv: Hvorfor? Han lurer på hvordan verden kom ut i dette uføret, og hva som vil skje med den.

Han føler seg sviktet av hjemmet, skolen og kirken. Han ergrer seg over forholdene i verden. Det hender at han blir så oppgitt over situasjonen at han simpelthen resignerer og lar allting flyte — bare



Barn trenger noen å se opp til — eksempler de kan lære karakterstyrke, den rette selvtillit og følelsesmessig likevekt fra.

Det er nettopp foreldrene som kan gjøre mest til å utvikle riktige holdninger og adferdsmønstre når det gjelder å gå ut med det annet kjønn.



lever i øyeblikket i en ødeleggende malstrøm av stoff, sex, vold og forbrytelser.

Det er selvfølgelig hundrevis av sterkt personlige grunner til at ungdom trosser autoritetene, avviser sine foreldre og slåss med politiet. Men den viktigste grunnen er at de rett og slett ikke liker denne verden slik den er, og at de inderlig ønsker at den kunne forandres.

Et håp for fremtiden

De som har lest våre publikasjoner en tid, vet heldigvis at verdenssituasjonen ikke er håpløs. Mennekelig sett er den selvsagt det. Men sannheten er at den allmektige Gud snart selv vil gripe inn i verdens affærer, og frelse menneskeheten. Dette vil innlede en ny verden med fred, velstand og lykke for alle (Mika 4:1-4).

Denne vissheten gir oss et veldig håp, og oppmuntrer oss til å overvinne hindringene i vårt liv og oppføre oss det beste vi kan. Den driver oss til å lære Guds veier og leve etter dem — den eneste vei til sann lykke.

Det er denne viten og motiveringen som til syvende og sist må gi dagens tenåringer løsningen på problemene de har. Men nøyaktig

hvordan kan foreldre hjelpe sine tenåringer nettopp nå, på en praktisk, jordnær og effektiv måte?

Alle foreldre ønsker at barna skal lykkes i livet. Det er en av livets største gleder å se at det skjer. Som en sa, kanskje den eneste lønnen foreldre får for å oppdra barna sine, er å se en sønn eller datter oppnå suksess i livet. Omvendt er det en av livets største hjertesorger for en far eller mor når barna kommer ut på gale veier.

Og ta ikke feil: Det raser en kamp om din tenåring — mellom deg og denne verden! Denne kampen begynte da barnet ble født, mellom dere som foreldre — og Satan. Og byttet er ditt barnet.

Hvis du virkelig ønsker at din tenåring skal oppnå fremgang, er tiden nå inne til å fortsette de avgjørende tiltakene. Nest etter spebarnsalderen og de første barnårene er det disse tenårene som vil få størst innflytelse på den unges utvikling for livet. Og du som far eller mor må hjelpe til.

Hvor sørgelig det er at mange foreldre ganske enkelt velger ikke å fullføre denne forpliktelsen. Dr. Amitai Etzioni, professor i sosiologi

ved Columbia-universitetet, sier det slik: "Stadig flere foreldre har fraskrevet seg ansvaret for barnets karakter. Så elementært er det."

Og det er egentlig dette det gjelder — hvordan en far eller mor med kjennskap til Guds sannhet og forståelse for ånden i mennesket, som gjør mennesket forskjellig fra dyrene, kan inngi sitt barn den rette karakter.

Unnskyld deg ikke! Naturligvis er hver enkelt tenåring forskjellig og må behandles individuelt, men det er visse prinsipper som gjelder i denne spesielle perioden i et ungt menneskes liv — prinsipper som kan hjelpe far eller mor til å gi tenåringen de beste muligheter i livet. Enten du har tenåringer nå, eller du får dem senere, kan denne informasjonen hjelpe deg meget med din barneoppdragelse.

La oss se nærmere på disse områdene som trenger spesiell oppmerksomhet for tenåringer.

Styrkelse av familiebandene

Hjemmet er grunnvullen i et sunt samfunn, og et godt hjem bygges rundt en sterk familie.

Når et barn elsker og respekterer Gud og sin familie — når det har en dyp følelse av lojalitet mot dem — da ønsker det ikke å føre skam over Gud eller familien eller være årsak til problemer. Det vil oppføre seg slik at det ikke virker negativt tilbake på Gud, foreldrene eller andre i familien. Det vil gjøre det som er til familiemedlemmenes beste — og prøve å tilfredsstille dem.

For å utvikle en sterk familieenhet kreves autoritet i hjemmet. Barna må lære å respektere sine foreldre med faren som hjemmets overhode (Ef. 6:1-3; 5:22-23). Barn som lærer å respektere sine foreldre, kommer også til å vise respekt for Gud og for myndigheter i sin alminnelighet.

Mange foreldre som er blitt påvirket av falsk moderne psykologi, har gjort den feil å prøve å være

sine barns "venner" istedenfor deres foreldre. En slik metode virker ikke. Barn får en følelse av trygghet — og sterk støtte — av å vite at det er en pålitelig autoritet til å stole på i ledelsen. Barn trenger noen å se opp til — eksempler de kan lære karakterstyrke, den rette selvtillit og følelsesmessig likevekt av.

Skal man styrke familiebåndene, må man tilbringe mye tid — verdifull tid — sammen. Man skal spise sammen, stadig snakke sammen, finne underholdning i en glad, lystig atmosfære i hjemmet, snarere enn utenfor hjemmet hele tiden. Alle disse faktorer er viktige.

Kommunikasjon

Tenåringene har et særlig behov for å ha kontakt med sine foreldre i denne utfordrende og potensielt sårbare perioden i deres liv. Mange foreldre tar seg ikke tid til å snakke med sine tenåringer. Enda færre tar seg tid til å høre på dem. De har sine egne interesser og fornøyelser — forretninger å ta seg av, venner å være sammen med, fjernsynsprogrammer å se på. De sier:

"Tenåringene mine vil ikke ha meg der. De vil være for seg selv."

"Vi har rett og slett ulike interesser."

"Jeg har viktigere ting å

ta meg av. Jeg kan ikke være brydd med disse småtingene som ungene går og tenker på."

Det er tragisk! Har du som forelder glemt hvordan det var å være tenåring? Det du nå kaller "småting", var slett ikke småting da du var i tenårene selv.

Hvor mange foreldre avsetter en viss tid hver dag til å snakke med barna sine? Når foreldre ikke vet hva som foregår i barnas liv, oppstår det alvorlige problemer.

Du kjenner sikkert til tilfeller hvor alle — søsken og andre slektninger, venner og naboer — alle uten foreldrene, kjente til at en ungdom røkte, søkte dårlig selskap, eller var innblandet i gale aktiviteter. Hvorfor stod foreldrene utenfor, hvorfor var de de siste som oppdaget det?

Fordi de aldri spurte! Barna følte vel at de var likeglade.

Hvor ofte har tenåringer dine kommet hjem og grublet over et alvorlig problem som de gjerne ville drøfte med deg — og du gav dem ikke sjansen til det?

Hvor ofte har din datter kommet hjem etter å ha vært ute med en gutt, og ønsket å få snakke med sin mor

om visse ting — men var for redd eller skamfull til å ta dem opp, fordi du hadde gjort det klart at du ikke ville høre på henne?

Spør du barna hva de deltar i? Hva de gjør? Hvem bestevennen er? Ikke som et mistenksomt forhør, men med en åpen, vennlig, varm og kjærlig interesse.

Spør du hva som foregår på skolen hver dag? Hvor de har vært? Prøver du å finne ut hva de mener om visse ting — hvordan deres syn på livet og dets problemer er?

Det må du! Ordsp. 29:15 påpeker at "[et barn] som er overlatt til seg selv, gjør sin mor skam". Mange foreldre har til sin sorg altfor sent fått vite hva tenåringer deres drev med.

Vis tenåringen din kjærlig, medfølelse, oppriktig og varm interesse, så åpner han seg for deg. Du kan hjelpe ham før det er for sent.

Vær ærlig i din kontakt med ham. Si sannheten uansett. Usikre svar gjør de unge urolige. De trenger et fast grunnlag å stå på — faste regler å følge.

Dette betyr at du skal være gavmild med ros. Hvis du roser dine tenåringer, gjør du det lettere for dem å godta konstruktiv kritikk. De ønsker at du sier det som det er.

Generell utdanning

Gud ville at menneskene skulle få sin opplæring i familien — fra far til sønn og fra mor til datter, ned gjennom generasjonene (Ordsp. 1:8-9; 2:1-5). Mange av problemene i tenåringenes liv idag er en direkte følge av at foreldrene ikke fulgte de råd de hadde fått av sine foreldre. De lærte ikke av tidligere generasjoners erfaringer — og heller ikke av deres feil.

Som far eller mor må du bli uløselig involvert i alle sider av din tenåringens utdanning, moralsk, åndelig, følelsesmessig og intellektuelt.

Det er interessant å merke seg at det hebraiske ordet for å lære som er brukt i Ordsp. 22:6 ("Lær den unge den vei han skal gå!"), er



Hjelp din tenåring til å treffe de riktige yrkesvalg ved å oppmuntre ham eller henne til å skaffe seg alle opplysningene om de mange yrker som finnes.

kjånak, som har "å innskrenke" som grunnbetydning. Det å lære opp ditt barn, betyr også å innskrenke de alternative det har å velge mellom, istedenfor å akseptere de mange forføreriske og negative former for livsførsel som denne verden tilbyr (Matt. 7:13-14).

Ditt eksempel er det viktigste av alt i opplæringen av din tenåring. Tenåringer går etter foreldrenes eksempler langt mer enn deres ord.

Å sette det rette eksempel innbefatter å vise hengivenhet, gode arbeidsvaner, omsorg for egen helse og fremferd, og sørge for familiens ve og vel på en skikkelig måte.

Et viktig ansvarsområde i din opplæring av tenåringene dine består i å gi dem kjennskap til og respekt for Guds bud og hans levevis. Legg merke til siste del av Ef. 6:4: "Fostre dem [barna] opp i Herrens tuktt og formaning."

Gjennomsnittsforeldrene idag er totalt uoppmerksomme på de grunnleggende prinsipper hvormed de kunne hjelpe sine tenåringer. Men Guds Ord angir klart hvordan barna skulle bli lært å gå: "Og du skal innprente dine barn dem [Guds bud], og du skal tale om dem når du sitter i ditt hus, og når du går på veien, og når du legger deg, og når du står opp" (5 Mos. 6:7).

Det hender at foreldre vet at tenåringene ikke gjør hva som er rett, men er redde for å si ifra. Hvorfor skulle foreldre være redde for sine egne barn? Hvorfor ikke ta tenåringen for deg og ha en god, alvorlig samtale med ham? Du må simpelthen stille opp klare linjer. Fortell ham hva som kommer til å hende ham hvis han ikke lystrer. Understrek påny hvem som er herre i huset. La ham få vite hvilke plikter han har. Sørg for at han forstår situasjonen!

Gi ham igjen en grundig forklaring på Guds femte bud: "Hedre din far og din mor, så dine dager må bli mange i det land Herren din Gud gir deg" (2 Mos. 20:12).

Liksom dine tenåringer vil bli



Det kan gi mye moro å utforske de mange former for musikk som er anderledes enn den som din tenåring, eller du selv, er bundet av.

velsignet om de adlyder det femte bud, vil de måtte betale for å gjøre opprør mot det. Det er opp til deg å advare dem til deres eget beste. Gud holder deg ansvarlig: "Et øye som spotter far og forakter lydighet mot mor, det skal ravnene ved bekken hakke ut, og ørninger skal ete det" (Ordsp. 30:17).

I Ordsp. 20:20 gjentar Gud samme prinsipp: "Den som banner sin far og sin mor, hans lampe skal slukne i belgmørke."

Lær din tenåring ansvarsbevissthet og følelsesmessig likevekt. Som Klagesangene 3:27 sier: "Det er godt for en mann at han bærer åk i sin ungdom." Eller som en far sa til sin sønn da gutten hevdet at han "ikke visste hvordan" han skulle gjøre en bestemt oppgave: "Nå er den beste tiden å lære det!" Dette gjelder ikke bare de fysiske oppdrag, men også utviklingen av viktige karaktertrekk.

Ordspråksboken inneholder mange gode råd om hvordan man oppnår sann fremgang og etablerer gode forhold til medmennesker. Les Ordspråkene igjennom — og gi dine tenåringer oppmuntring til å gjøre det samme — eller enda bedre: Les

dem gjennom sammen og i forskjellige oversettelser! Ordspråkene er myntet på dagliglivets situasjoner og er lettforståelige, særlig i moderne språkdrakt. Du vil nok bli overrasket over hvilken visdom som finnes i dem.

Det er langt bedre for tenåringene å lære gjennom veiledning fra Bibelen og gjennom Eldres erfaring, enn gjennom "livets harde skole". Som en far eller mor kan du sikkert selv bevitne det!

Musikk

På dette stadium i livet er en tenåring interessert i flere spesielle felter som du bør være oppmerksom på i lys av hans eller hennes utdanning: musikk, kjønn og forberedelser til ekteskap, yrkesutdanning og forskjellige former for fritidsbeskjeftigelse.

I tegneserier eller på fjernsyn har du trolig sett humoristiske fremstillinger av den tilsynelatende endeløse kampen mellom foreldre og tenåringer om den musikken de unge hører på. Men det er i virkeligheten ikke noe å le av.

Som far eller mor må du være spesielt interessert i den musikken din tenåring liker — igjen ikke utfra en negativ og fiendtlig, fordømmen-

de holdning, men med en hjelpende innstilling for å styre ditt barn i riktig retning. Mye av dagens pop-musikk, med emner som vold, frigjort erotikk, og opprør mot autoritetene, er rett og slett ikke god underholdning.

Når du vurderer den musikken din tenåring hører på, skal du tenke: Siden musikk er et av de viktigste redskaper for godt eller ondt som verden noensinne har kjent til, kan den musikken din tenåring velger, få stor innflytelse på godt eller ondt for de holdninger og adferdsmønstre han eller hun utvikler. Du bør oppmuntre barna dine til å være varsomme og spørre seg for, før de lar seg rive med enhver form for musikk.

Er den konstruktiv og oppløftende for legeme og sinn? Eller virker den unødvendig sjokkerende og opphissende, slik at den fører dem som lytter, inn på moralske og følelsesmessige veier de burde holde seg borte fra?

Det kan gi mye moro å utforske de mange former for musikk som er anderledes enn den som din tenåring er fastlåst i — eller som du selv er bundet av! Hvorfor ikke gjøre noen positive musikalske oppdagelser — sammen?

Seksualundervisning

Før du tar opp spørsmål om kjærlighet, seksuelliv og forberedelser til ekteskap — og som ansvarlig far eller mor *må* du veilede dine barn på dette feltet — vil vi igjen oppfordre deg til å søke råd i vår gratis og omfangsrike bok *The Missing Dimension in Sex* ("Kjønnslivets manglende dimensjon"; ennå ikke tilgjengelig på skandinavisk).

Du gjør vel i å lede din tenåring til og gjennom spesifikk informasjon om kjønnslivet og inngående drøfte områder som forekteskapelig sex, fødselskontroll, abort og forberedelse til ekteskap.

Mange foreldre bekymrer seg over når de skal tillate at tenåringen går ut med noen, og under hvilke forhold. Det er nettopp foreldrene som kan gjøre mest for å utvikle riktige holdninger og adferdsmønstre hos barna sine. Hvis du arrangerer gode gruppetiltak for de unge, kan det bidra mye til å hindre at det for tidlig etableres faste parforhold og fast følge, noe som lett

finner sted hvis tenåringene tvinges til stadig å finne sine egne spesielle utveier. Aller viktigst er det at du lærer barnas venner å kjenne.

Yrkesplanlegging

Yrkesplanlegging er svært viktig for enhver tenåring. Hjelp din tenåring til å treffe de riktige valg, ved å oppmuntre ham eller henne til å skaffe seg alle opplysninger om de mange yrker og stillinger som finnes. En mengde bøker, tester og rådgivningskontorer er tilgjengelige og kan hjelpe tenåringen til å lære mer om sine anlegg og interesser.

Få tenåringen til å tenke på fremtiden, og gi hjelp til å unngå skuffelsen det kan føre til hvis man bare tar den første, den beste stilling som byr seg, og så ender opp på gal hylle.

Fritidssysler

Det samme råd gjelder også fritidssysler. Gjør hva du kan for å gi den unge anledning til å bli kjent med forskjellige former for idrett, hobbyer og reisemuligheter. Det vil hjelpe tenåringen til å utvikle seg til et harmonisk og allsidig voksent menneske.

Og delta selv sammen med tenåringen i mange av disse aktivitetene. Ingen annen kan ta fars eller mors plass. Det er så altfor lett å unnskyldes seg fra å være sammen med barna. Men ingen foreldre har gyldig grunn til ikke å engasjere seg aktivt i barnas liv mens de vokser opp fra barndommen gjennom tenårene til moden alder.

Selv om tenåringenes individuelle interesser kan variere like mye som hos voksne, vil du vise din sønn eller datter at du virkelig bryr deg om dem, hvis du tar deg tid til å vise dem virkelig omsorg. Sant nok tar det tid å lære å fotografere eller å kjøre slalåm. Å bli med barna på skøytebanen eller i fornøylesparken er kanskje ikke det morsomste du vet. Men hvis du ofrer litt energi på å engasjere deg på en realistisk måte, kan det gavne deg som far eller mor ved at det bygger bro mellom deg og barna dine. Slike familieband kan ikke kjøpes for penger.

En ideell måte å skape slike band på, er å gå inn for interesser og hobbyer som familie (mer utførlig dekket i et tidligere avsnitt). Det kan skape felles interesser når

barna blir tenåringer. Poenget er at foreldre bør bestrebe seg på å dele sine barns interesser uansett hvilket alderstrinn de er på.

Tenåringer må også disiplineres

Etterhvert som de unge blir eldre, vil disiplineringen fortsatt være nyttig og nødvendig til rette tid og på rette sted. Den kan for eksempel bestå i at tenåringen blir nektet visse privilegier.

En korrekt refselse gir faktisk den unge en følelse av trygghet. Til mange foreldres forbauselse står det i en samling "Leveregler for foreldre", som en gruppe ungdom utarbeidet: "Vær streng og konsekvent når dere disiplinere oss. Vis oss hvem som er sjefen. Det gir oss en følelse av trygghet å vite at vi har noen sterke å støtte oss til.

Hvis dere griper oss i å lyve, stjele eller være rå mot andre, så vær streng. La oss få vite hvorfor det vi gjorde, var galt. Innprent i oss hvor viktig det er at slikt ikke gjentar seg. Når vi trenger straff, så gi den, men la oss samtidig få vite at dere likevel er glade i oss, selv om vi har sviktet dere. Det vil få oss til å tenke oss godt om før vi gjør noe slikt igjen.

Gjør det helt klart at dere mener det dere sier. Vær ikke vag og uklar, og gå ikke på akkord. La dere ikke kue av våre trusler om å skulke skolen eller rømme hjemmefra. Stå fast. Hvis dere gir dere, vet vi at vi har beseiret dere, og vi blir ikke glade for "seieren". Barna er ikke alltid så oppsatt på å få alt de ber om."

Fremfor alt må du være positiv på alle områder hvor du har med tenåringene dine å gjøre. Vis dem at du virkelig bryr deg inderlig om dem, og oppmuntre dem på alle mulige måter til å lykkes.

Spør deg selv: "Er jeg *for* mine barn? Er jeg så interessert at jeg vil engasjere meg i deres liv gjennom en av de viktigste og mest sårbare perioder i deres utvikling?"

La oss være sikre på at vi forstår vårt foreldreansvar. La oss sette eksemplet med omsorg for våre tenåringer ved å kjenne dem og på en positiv måte være engasjert i samværet med dem. □

Neste avsnitt, "Den enslige fars og mors problemer", utdyper dette emnet for dem som kommer fra ødelagte hjem.

Sannheten om barnemishandling

av Donald D. Schröder

Hvorfor slår og mishandler enkelte foreldre sine barn mens andre aldri gjør det?

BARN blir daglig bagt inn i Boffentlighetens og helsevesenets søkelys etter å ha blitt slått, brent, stukket, gitt elektriske sjokk, trampet på, kastet voldsomt mot veggen eller voldtatt — av foreldre eller andre voksne som har ansvaret for dem.

En stor del av disse ofrene er under tre år gamle, og mange av dem dør. Alt dette skjer i vår siviliserte verden!

Brist på hodeskallen, brukne ben og armer, blå øyne, bloduttredelser på kroppen og halsbrudd er daglig kost. Til og med forherdede representanter for loven bryter ofte følelsesmessig sammen etter å ha funnet slike mishandlede barn.

Hva har gått galt?

Bare en liten del av foreldre eller voksne som mishandler barn er kriminelle psykopater. Etter å ha mottatt rådgivning sier mange mishandlere at de ikke ønsker å skade sine barn, men at de av en eller annen grunn mister selvkontrollen og gjør det likevel når det oppstår problemer og frustrasjoner forbundet med barneoppdragelsen.

“Du sverger du aldri vil oppdra barna dine slik du selv ble oppdratt,” uttalte en mor som mishandlet barna sine, “men det blir slik likevel, for du kjenner ikke til noen annen måte å gjøre det på.”

De fleste tilfeller av barnemishandlinger har sitt opphav i umodne og feilaktige forsøk på disiplin. Foreldre blir provosert av et barns åpenbart manglende evne til å følge instruksjoner, av dårlig oppførsel eller opprør. De mister besinnelsen og straffer et barn i voldsomt sinne eller ved å skjelle det ut. Det er en tragisk feilbenevnelser å kalle dette barneoppdragelse.

Mange fysisk mishandlede barn er ødelagt for livet, fysisk og mentalt. Mange lider under funksjonshemmede, følelsesmessige forstyrrelser. Andre rømmer hjemmefra og vender seg til en simpel livsstil og kriminalitet. Mange samvittighetsløse mordere og voldtaktsforbrytere ble alvorlig mishandlet som barn.

En talsmann for en organisasjon mot barnemishandling uttaler: “Restene etter dagens barnemishandlinger vil imorgen være å finne på mottagningen på legevakten, ved ungdomsdomstolen om ti år, og i fremtiden som en helt ny

generasjon av mishandlerne foreldre og mishandlede barn.”

Hva skyldes så dette ondet?

“En forenklet, gjengs oppfatning om at barnemishandling skyldes foreldre som ikke kjenner sin egen styrke når de disiplinerer sine barn, har vist seg å være feil,” sier C. Henry Kempe, MD, tidligere professor og formann i Avdeling for pediatri ved University of Colorado Medical Center, Denver, Colorado.

Barnemishandling er en feilaktig bruk av fysisk og psykisk kraft eller disiplin overfor et barn, ofte tildelt som resultat av et ukontrollert følelsesmessig lune eller uvitenhet. *Barnemishandling skyldes mangel på følelsesmessig kontroll hos foreldre eller voksne.*

Hva forskning har vist

Undersøkelser av bakgrunnen til barnemishandlere har vist at selv om det ikke eksisterer noe typisk mønster på barnemishandlere, kan man anslå i hvilken grad en voksen person vil bli en barnemishandler.

Forskere har funnet at de fleste tilfeller av barnemishandlinger finner sted når kritiske faktorer kastes sammen med tilstrekkelig styrke. Enkelte foreldre kan i en vanskelig situasjon si eller gjøre noe

Foreldre med behov for hjelp

De gode nyheter er at foreldre som mishandler barn kan endre sin opptreden — hvis de er villige til å gjøre et forsøk og søke hjelp!

Mest avgjørende er det selvfølgelig at de vedgår seg sin opptreden og at de har behov for hjelp for å kunne mestre problemene.

Forskjellige private organisasjoner og statsfinansierte sentre er etablert i mange land for å hjelpe foreldre som trenger assistanse for å takle sine problemer og

slutte med barnemishandling. Det finnes ulike angrepsvinkler og opplegg.

Foreldrehjelpeforeninger som f.eks. Parents Anonymous (Anonyme Foreldre) og andre arbeider for å beholde familier intakte, hvis det overhodet er mulig. Deres hovedmål er å bryte den generasjonslange kjeden av problemer og holdninger som forårsaker feil behandling av barn.

Mange av disse programmene bemannes

av personer som selv en gang mishandlet barn, men som har lært hvordan de konstruktivt skal ta for seg sine problemer og barn. De deler nå sine erfaringer, sin forståelse og suksess med andre. Mange hjelpeprogrammer for foreldre tilbyr følelsesmessig støtte, et lyttende øre og en venn å ringe opp når anspenheten bygges opp og gamle mishandlingsmønstre igjen tar overhånd.

Foreldre som mishandler og som har

søkt hjelp fra disse programmene, er blitt gjort istand til å forandre hele sin livsinnstilling. Hjelpen er like nær som din telefon!

Barnemishandlingens onde sirkel kan brytes ved hjelp av nye mønstre for tanker og levesett. Foreldre som mishandler sine barn, har et ansvar for å utvikle en mer positiv, kjærlig og intelligent måte å hankses med problemer og vanskeligheter forbundet med barneoppdragelsen på.

De som sliter med dette problemet, kan i de fleste land få hjelp gjennom sosialkontorene eller private organisasjoner.

de senere betrakter som upassende, og så ta forhåndsregler for å unngå at de igjen mister beherskelsen. Men gjentatte barnemishandlere med uheldig følelsesmessige reaksjonsmønstre når det gjelder problemer i sitt liv og vanskeligheter med sitt avkom, greier ikke å gjenvinne selvkontrollen.

Her følger sentrale områder som er avgjørende for i hvilken grad foreldrene selv vil bli barnemishandlere:

- *Hvordan foreldrene selv ble oppdratt.* Nesten uten unntak ble foreldre som fysisk eller følelsesmessig mishandler sine små barn, oppdratt på lignende måte. Foreldre som slår løs på barna sier ofte at det er slik de selv ble oppforstret, og selvom de ikke alltid liker resultatene, vet de ingen annen måte å "holde styr på barna på".

Foreldre som mishandler sine barn, fikk vanligvis ingen skikkelig innprenting av sine foreldre eller andre voksne med den kjærlige, ømme innstilling, visshet og teknikk som det er behov for, skal man være god mor eller omtensksom far.

Foreldre som mishandler sine barn, har ofte et negativt bilde av seg selv og forsøker å heve seg over problemer og irritasjoner ved hjelp av brutal kraft og makt. Ettersom deres egne følelser som barn ikke ble tatt hensyn til, har de en sterk

tendens til å legge liten vekt på betydningen av andres problemer og følelser. Deres egne følelser og problemer i øyeblikket er av overordnet betydning.

Mange foreldre som slår tilstår at deres foreldre *aldri* gav dem følelsen av å være spesielle, avholdte individer. Deres foreldre tok vanligvis ikke hensyn til deres følelser. Og det virket som om overtramp på regler i utpreget grad ble overdrevent avstraffet.

- *Kvaliteten av foreldrenes forhold.* Gjensidig støtte (eller mangel på støtte) mellom ektefeller har stor innvirkning på behandlingen av barna. Forholdet mellom mishandlerende foreldre kjennetegnes av hyppige stridigheter og kranjel, ofte om barneoppdragelse og penge-saker. Ektefellene bebreider ofte hverandre for å svikte med å leve opp til ansvar.

Mange mishandlerende foreldre som ligger i strid med hverandre, giftet seg unge, før de hadde anledning til å forberede seg til ansvaret forbundet med ekteskap og barn. Det er ikke uvanlig at en av foreldrene føler at han eller hun må bære hele byrden mens den andre ikke gjør noe. Disse hyppige irritasjoner, stress og misnøye gir seg utslag i bitterhet overfor barn.

Barndomsbakgrunnen til den person man gifter seg med eller bor sammen med har sterk betydning

for i hvilken grad barnemishandling vil finne sted i en familie. Hvis en voksen med et lavt mishandlingsnivå i sin bakgrunn gifter seg med en som har god familieoppfostring, er risikoen for fysisk barnemishandling lav.

Hvis på den annen side en av foreldrene med høy barnemishandling i sin bakgrunn gifter seg med et passivt individ, er risikoen for barnemishandling betydelig høyere. Og hvis to enkeltpersoner som begge har en historie med barnemishandling i sin bakgrunn, gifter seg med hverandre, er risikoen for barnemishandling meget høy.

- *Foreldrenes syn på barnet.* Det er viktig å vite hvordan en forelder, eller endog en kultur, ser på barn. Er barna elsket og avholdt? Er de ønsket eller ikke? Skal de behandles rettferdig og som likemenn eller ikke?

Mange mishandlede barn var hverken planlagt eller ønsket. Et stort antall av dem ble unnfanget utenfor ekteskapet, eller var resultatet av et påtvunget ekteskap.

Ofte er bare ett barn i familien gjenstand for mishandling, mens andre går fri. Muligheten for barnemishandling påvirkes også av individuell eller kulturell tro, som tolererer mishandling av visse barnekategorier: f.eks. adopterte barn, barn født utenfor ekteskap, pikebarn, tilbakestående eller vanskapte

barn eller barn med et visst temperament.

I en familie med høyt mishandlingspotensiale kan en "snill" baby har hellet med seg og bli behandlet tålelig bra; mens en som er geskjeftig og mer krevende kan fremkalle alvorlig mishandling.

Et barn som bli oppfattet som "vanskelig" eller en ugagnskråke, eller en som på en eller annen måte kommer til kort, har større sannsynlighet for å bli mishandlet. Noen ganger blir et barn behandlet verre fordi barnet minner en av foreldrene om noen, eller har en egenskap han eller hun ikke liker.

• *Grad av isolering av familien.* Ekspertter legger merke til at foreldre som mishandler ofte har utviklet en holdning eller livsstil som isolerer dem fra å motta eller søke hjelp fra andre. Utvidede familieband har ofte brutt sammen eller eksisterer ikke fordi familien ofte har flyttet, eller på grunn av krangel med fjernere familiemedlemmer eller naboer.

Mødre som mishandler har ofte ingen nære forbindelser, ingen nære venner eller sosiale kanaler som kan lindre eller redusere belastningene forbundet med barneoppdragelse. Gjennom tidligere erfaringer med foreldre eller formyndere har de kommet til å tro at de ikke kan regne ned hjelp fra andre. Derfor søker de heller ikke hjelp. Dermed bygger frustrasjoner forbundet med personlige problemer eller barn seg opp. Grensen nås, og bitre foreldre ender opp med å denge løs på barna.

• *Nivå for forståelse av barnets muligheter.* Barnemishandlere har ofte en forvrengt oppfatning av hva et barn er istand til å gjøre eller forstå på et gitt utviklingsstadium.

De har en tendens til å synes at et ganske lite barn automatisk burde være mer modent enn det faktisk er. Enkelte foreldre forventer at småbarn automatisk skal oppfatte deres voksne følelser, og å forstå og reagere som voksne. Når et barn ikke er istand til å oppføre seg som forventet, føler en villedet eller uvitende mor eller far seg fornærmet av sitt "underlegne" avkom og kan tennes til en voldsom reaksjon "for at det skal bli voksent".

Noen mødre vokste opp med den naive tro at spebarn ville bli som små solstråler: en ren, koselig liten

baby som ville sove på armen deres, smile til dem og gi dem den kjærligheten de savnet i livet. De våkner ofte opp når det viser seg at spebarn er krevende, masete og illeluktende, og gjør krav på forsakelser og oppmersomhet på de mest ubeleilige tider.

• *Familiens krisenivå.* Alt for mange problemer for ofte vil begynne å tære på evnen til enhver når det gjelder å hamle opp med problemer. Det kan virke som om familier som praktiserer barnemishandling fører en livsstil hvor det lett kan oppstå kriser — og så er ute av stand til å hanskkes med krisene på fornuftig vis. Noen overdimensjonerer betydningen av mindre

Det finnes en mektig hensikt i ethvert menneskes liv — et mektig potensiale i livet til ethvert barn.

Foreldre og andre voksne trenger å kjenne til denne store hensikt og dette potensiale, slik at de kan styre barna — og seg selv — mot det.

viktige hendelser. Andre ganger blir problemer skjøvet tilside så lenge som mulig, og så kommer det en for sterk reaksjon.

Problemer innen ekteskapet, i økonomien og i arbeidet tårner seg opp. Beslutninger om å flytte blir stadig tatt — og forårsaker en følelse av rotløshet innen familien. (I enkelte kulturer i utviklingsland er barnemishandling en sjeldenhet. Men når disse folkene flytter til bykulturer eller ukjente, fremmede kulturer, mister de sine tradisjonelle familiestøttesystemer, og barnemishandling blir et stort problem.)

Andre kriser som ofte melde seg i noen familier hvor det foregår barnemishandling, er hyppige helsetproblemer eller misbruk av alkohol og medikamenter.

Etterhvert som kriser og spenninger innen familien bygger seg opp, blir slike småting som når et barn ikke spiser riktig, en tilsøtt seng eller et barn som reagerer sent

når det får beskjed om å gjøre noe, plutselig til en større krise, og fremkaller en skadelig reaksjon hos en av foreldrene.

Hvem sitt liv er det?

Det finnes en mektig hensikt i ethvert menneskes liv — et mektig potensiale i livet til ethvert barn. Foreldre og andre voksne trenger å kjenne til denne store hensikt og dette potensiale, slik at de kan styre barna — og seg selv — mot det.

Gud har gjort det mulig for menneskene å ha åndsevner som ingen dyr har — intellektuell kraft til å resonnerer, tenke, planlegge, skape og ta avgjørelser.

Guds grunnhensikt med mennesket var å skape *guddommelig karakter*. Barn er ikke eiendeler som kan misbrukes. Riktig barneoppdragelse er essensielt for at denne mektige hensikten skal ha bedre muligheter og bli vellykket.

Barn er som lett påvirkelige modeller av leire. De kan preges av rette eksempler og verdier av foreldrene, eller preges av dem som er feil.

Foreldrenes primære ansvar er å *sette det rette eksempel* for hvordan mennesker bør leve. De må også rettlede og disiplinere barnet, til barnet i sin tur er kvalifisert til å bli en far eller mor og føre videre den prosess Gud iverksetter.

Foreldre som piner eller slår sine barn i disiplinens navn, foretar ikke på noen tenkelig måte ordentlig disiplinering av sine barn. En mor eller far som gir etter for raserianfall og denger løs på et barn i et ukontrollert utbrudd av fiendtlighet, er iferd med å så frøene til store problemer i fremtiden.

Den Enkle Sannhet tar i de sterkeste vendinger avstand fra voksne som mister besinnelsen og slår eller rister et barn i ukontrollert sinne eller raseri.

Disipliner med kjærlighet

Få nasjoner påstår at de lever etter Guds befalinger og lover slik de er åpenbart i Bibelen. Mange er uvitende om Guds mening med menneskelivet.

For lenge siden befalte Gud oss (5 Mos. 6:5-7; Ordspr. 22:6; Efes. 6:4) at foreldre skal elske sine barn og lære dem å elske Gud og sine medmennesker. Det er innlysende

at foreldre vil være dårlig skikket til å lære bort dette medmindre de selv praktiserer det.

Skriften formaner også klart foreldre om at de må korrigere og disiplinere sine barn i kjærlighet når barna gjør noe galt. Dessverre ser altfor mange på disiplin som noe negativt. De har sett så mye barnemishandling at de fullstendig forkaster en korrekt form for disiplin. Isteden inntar de en ødeleggende ettergivende holdning overfor barnas innstilling og handlinger.

Hvis et barns innstilling og kunnskap ikke blir korrigerert på korrekt måte i ung alder, kan det komme en tid da det er forsent å korrigere (Ordsp. 19:18).

Korrigerende instruksjon og disiplinering bør alltid foregå privat, omgående, rettmessig og konsekvent. På forhånd må du forklare hvorfor du iligger straff, og straffen må *aldri* forårsake blåmerker eller skade. Bruk sunn fornuft. Du må alltid vise kjærlighet og ømhet kort etter korreksjonen. Det vil vise barna at du har ekte kjærlighet og omsorg for dem.

Irettesettelser for gal oppførsel eller dårlige holdninger må *aldri* innbefatte dytting eller lusinger i ansiktet, pryl med beltespinner, vriing av armene, ørefiker eller trekking i ørene, spark, slag mot vitale organer eller noen annen form for handling som kan føre til fysisk skade.

Hvis du er en mor eller far og du har handlet galt mot dine barn, om du synes du har kommet til kort på en eller annen måte, så fortvil ikke.

Du kan gå ned på dine knær og be Gud om å tilgi deg dine feil. Du kan bønnfalle ham om å hjelpe deg å ha de rette holdninger, kjærlighet og visdom til å lære og disiplinere dine barn. Det er *aldri* for sent å lære og forandre seg og vokse! □

Til tross for at de fleste betrakter søndag som Det nye testamentes "Herrens dag", påstår enkelte at Det gamle testamentes syvendedags-sabbat fortsatt står ved lag. Sabbat-kontra-søndags-striden raste de første 300 år av den kristne tidsregning, og mange ble dømt til døden av den grunn. Men har det egentlig noen betydning hvilken dag man holder? Skriv etter vårt gratis hefte **Hvilken dag er den kristne sabbaten?** for de klare svarene.

Timeglass

(Fortsatt fra side 8)

Bibelen snakker egentlig om tre oppstandelser fra de døde. Alle som engang har levet vil være med i minst en av dem!

Apostelen Paulus beskriver den første oppstandelsen i 1 Tess. 4:16-17:

"For Herren selv skal komme ned fra himmelen med et bydende rop, med overengels røst og med Guds basun, og de døde i Kristus [sanne kristne som har dødd opp gjennom historien] skal først oppstå; deretter skal vi som lever [sanne kristne som fremdeles lever], som blir tilbake, sammen med dem rykkes i skyer opp i luften for å møte Herren, og så skal vi alltid være med Herren."

Ved Jesu gjenkomst vil de rettferdige bli oppvakt til et udødelig åndelig liv ved Guds Ånds kraft. De vil herske med Kristus i hans tusenårige styre her på jorden. De vil bli forandret fra dødelige til udødelige, "født på ny", for å bruke Bibelens terminologi. (Vårt gratis hefte *Hva menes egentlig med "født på ny"?* gir en utførlig forklaring på dette så misforståtte uttrykket.)

Disse oppvekkede hellige vil være ånd slik Gud er ånd, udødelige slik han er udødelig, guddommelige slik han er guddommelig! De vil bli født inn i hans familie som hans egne sønner og døtre!

Denne første oppstandelsen er også beskrevet i 1 Kor. 15:51-54.

Resten av de døde

Hva så med alle de milliarder av døde som var avskåret fra kontakt med Gud i løpet av sitt liv — som levde og døde i uvitenhet om Guds åpenbarte sannhet?

De vil forbli i sine graver til Kristus og hans hellige har styrt på jorden i tusen år. Deretter vil de bli gjenreist til fysisk liv i den annen oppstandelse (Åp. 20:7, 11-12). De vil så bli gitt sin første virkelige sjanse for frelse — en anledning til å kvalifisere seg for eventuelt å bli forandre til udødelighet.

Få forstår denne viktige sannheten! Størstedelen av menneskheten har ikke hatt en sjanse til å bli frelst.

I oldtiden lot Gud profeten Esekiel få lov til å se denne andre oppstandelsen i et syn. Gud viste Esekiel en dal full av tørre ben:

"Og han sa til meg: Menne-skesønn! Skal disse ben bli levende? Jeg svarte: Herre, Israels Gud, du vet det!" (Esek. 37:3.)

Så erklærte Gud: "Så sier Herren, Israels Gud, til disse ben: Se, jeg lar det komme livsånd i eder, og I skal bli levende. Jeg vil legge sener på eder og la det komme kjøtt på eder og dekke eder med hud og gi livsånd i eder, og I skal bli levende..."

Deretter fikk Esekiel se, over tre og et halvt årtusen inn i fremtiden, en del av denne verdensomspennende oppstandelsen til fysisk liv. "Og livsånden kom i dem, og de ble levende og oppstod på sine føtter, en meget, meget stor hær," skriver han.

Den annen død

Men hva så med alle dem som avslår å følge Guds vei, de som nå i dette liv blir gitt en sjanse til å kvalifisere seg til udødelighet, men som avslår?

De vil ta del i den tredje oppstandelsen, en oppstandelse til fysisk liv. Deretter vil de bli tilintetgjort på en barmhjertig måte, befridd fra sin elendighet for alltid. De vil i sin helhet bli oppslukt i "ildsjøen" (Åp. 20:13-15), og dermed bli til *aske* under de rettferdiges føtter (Mal. 4:3). Hvor meget mer barmhjertig enn evig pine i "helvete"! "Den lønn som synden gir, er døden," sier Bibelen i Rom. 6:23 — ikke evig pine i en helvetesild!

Dette er "den annen død" (Åp. 20:14) som det ikke er noen oppstandelse fra. Den annen død er permanent. Gud ønsker ikke at noen skal dø, men vil heller ikke tvinge frelsen på noen.

"En oppstandelse forestår både av rettferdige og urettferdige," erklærte Paulus (Apg. 24:15). En oppstandelse er menneskenes *eneste* håp.

Ønsker du en grundig bibelsk undersøkelse av dette så viktige spørsmålet, så be om vårt særtrykk "The Three Resurrections" ("De tre oppstandelser", ennå ikke oversatt).

Hvordan kan du være SIKKER?

Bibelen åpenbarer en stor fremtid for de udødelige, gjenfødte sønnene og døtrene av Gud. Men hvordan kan du vite sikkert at det Bibelen sier virkelig er sant; at vi vil leve på nytt?

I Tate Gallery i London henger det et rørende maleri av en kunstner fra det 19. århundre. Det viser en ung kvinne som står i dype tanker ved graven til en av sine avdøde kjære. Maleriet har tittelen *Tvilen: Kan disse tørre ben leve?* Dette spørsmålet har opptatt menneskeheden i tusener av år.

På gravstenen, like ved kvinnens føtter, ligger en spirende kastanje: symbolet på livet. Kanskje er dette kunstnerens tilsørte svar på maleriets tittel? På gravstenen er det en enkelt, men tillitsfull inskripsjon: *Resurgam* — “Jeg skal igjen oppstå!”

Dette er en kraftig påstand! Men hvordan kan du være sikker? Finnes det en måte som kan gjøre deg overbevist?

I oldtiden spurte Job, Guds tjener: “Når en mann dør, lever han da opp igjen?” (Job 14:14.) Job visste svaret: “Alle mine tildelte dager vil jeg vente til min forandring [til udødelighet] kommer. Du [Gud] skal rope, og jeg vil svare deg...” (vers 14-15, etter den engelske King James-overs. av Bibelen).

Job visste at det vil komme en dag da Gud vil kalle på ham fra graven og gi ham evig liv. “Men jeg vet at min gjenløser lever,” erklærte Job, “og som den siste skal han stå frem på jorden. Når det ikke er noe igjen av min hud, og mitt kjøtt er tæret bort, da skal jeg skue Gud” (Job 19:25-26; ‘78’).

Hvorfor hadde Job så stor overbevisning? Les det igjen: “*Men jeg vet at min gjenløser lever...*”!

Kristi oppstandelse — et eksempel

Vi kan vite at det vil bli en oppstandelse til udødelighet, siden det allerede har hendt i ett tilfelle. Og denne ene oppstandelsen — Jesus Kristus — vil være din inngang til oppstandelsen.

Kristi oppstandelse etter tre døgn i graven var et eksempel eller en forløper for den oppstandelsen Gud lover alle dem som adlyder ham.

Apostelen Paulus ble inspirert til å skrive:

“Men dersom hans Ånd som oppvakte Jesus fra de døde, bor i eder, da skal han som oppvakte Kristus fra de døde, også levendegjøre eders dødelige legemer ved sin Ånd, som bor i eder” (Rom. 8:11).

Jesus Kristus garanterer det! Legg merke til hva han sier i Joh. 11:25: “Jeg er oppstandelsen og livet; den som tror på meg, om han enn dør, skal han dog leve.”

Jesus var “den førstefødte blant mange brødre” (Rom. 8:29), “den førstefødte av de døde” (Kol. 1:18), “førstegrøden av de hensovede” (1 Kor. 15:20). Disse versene forutsetter helt tydelig at andre skal følge etter ham.

Kristi oppstandelse — faktum, ikke eventyr

Til slutt et overordentlig viktig poeng:

Noen vantro kritikere har antydnet at Jesu oppstandelse kun er en fabel, fabrikkert uten grunnlag i fakta. Dette er en alvorlig anklage.

Legg merke til 1 Kor. 15:17-18 at alt avhenger av at Jesus er oppstanden: “Men er ikke Kristus oppstanden, da er eders tro unyttig [uten mening], da er I ennå i eders synder, da er altså også de fortapt som er hensovet i Kristus.”

Om Jesus ikke oppstod fra de døde, er vi uten håp! Men Jesus oppstod fra graven! Jesu korsfestelse skjedde ikke bak lukkede dører. Hans død ble iaktatt av hundrevis. Den er nevnt ikke bare i bibelske skrifter, men også i verdslige kilder.

Likeså er Jesu oppstandelse bekreftet av mange hundre øyenvitner som så ham etter oppstandelsen. Noen til og med spiste og drakk sammen med ham! De snakket også lenge med ham.

Paulus sier: “Men Gud reiste ham opp fra de døde. Og i flere dager viste han seg for dem som hadde gått sammen med ham fra Galilea opp til Jerusalem; de er nå vitner om ham for folket” (Apg. 13:30-31; *Studiebibelen*).

I 1 Kor. 15:4-9 beskriver Paulus dette mere utfyllende: “. . . At han ble begravet, og at han oppstod på den tredje dag etter skriftene, og at han ble sett av Kefas [Peter],

deretter av de tolv. Deretter ble han sett av mere enn fem hundre brødre på én gang — av dem er de fleste ennå i live. . . . Deretter ble han sett av Jakob, deretter av alle apostlene. Men sist av alle ble han og sett av meg. . . .”

Lukas oppsummerer dette i Apg. 1:3: “Han stod frem for dem [apostlene] etter sin lidelse og død og gav dem mange klare bevis for at han levde; i førti dager viste han seg for dem og talte om det som har med Guds rike å gjøre” (‘78’).

Mennesker blir ikke martyrer for noe de vet er et bedrag! Den første kristne kirkes tro var absolutt, basert på personlige vitnesbyrd eller vitnesbyrd fra øyenvitner.

Jesus oppstod virkelig fra de døde! Det faktum at han oppstod er like godt underbygget som mordet på Julius Cæsar! Og han, Kristus, skal på samme måte “forvandle vårt fornedrelses-legeme, så det blir likt med hans herlighets-legeme . . .” (Fil. 3:21).

Dette er vår bestemmelse om vi velger å akseptere den!

Nye horisonter

Som oppstandne, herliggjorte, udødeliggjorte hellige — født inn i Guds familie som hans guddommelige barn — skal vi “arve alle ting” (Åp. 21:7) og “skal regjere i all evighet” (Åp. 22:5).

Vi skal arve hele universets uendelighet! Det vil være vårt til å arbeide med i evighet. Ordene i Heb. 2:8 vil endelig bli virkelig: “Alle ting la du under hans [menneskets] føtter.”

Det vil være nye verdener å bygge, nye horisonter å erobre, et helt univers å forme og prege. Og til å klare dette vil vi få krefter og ressurser som vi ikke har drømt om. Vi vil ikke være hemmet av tidens og rommets fysiske begrensninger. Intet vil være uoppnåelig for oss!

Dette er den fantastiske fremtid som tilbys oss. Hva vil du gjøre med den? □

Det er mulig å vite hvilken plass du har i Guds mesterplan. Vårt gratis hefte **Hva vil du gjøre i ditt neste liv?** forklarer den eneste mulige vei til frelse. Den forklarer også: Hvorfor en falsk frelse er så vanlig — forskjellen på nåde og gjerninger — hvordan man får evig liv — hvilken lønn som venter de frelste.

GATEN ER DERES HJEM

av Donald D. Schröder

Klærne deres er fillete og skitne. Sengen deres er et stykke kartong hvor de kan søke tilflukt for politiets truende kølleslag. De kryper sammen for varme og beskyttelse.

De kjemper for å overleve ved sin oppfinnsomhet — ved å ta det simpleste arbeid de kan finne, løpe ærender, tigge eller stjele. De tilbringer fritiden med å slåss, røke, utføre vågestykker og spille hasard. De er samfunnets utskudd, ofte sett ned på som kriminelle.

Hvem er de? De er de unge, hjemløse i Latin-Amerikas små- og storbyer. Enkelte er så unge som fem år gamle. Flesteparten er gutter, men piker slutter seg til dem fra tid til annen. De fleste av disse pikene søker prostitusjon eller slaveri for å overleve.

Til en viss grad er de alle blitt forlatt av familier som er ute av stand til eller uvillige til å ta seg av dem. De fleste kjenner ikke lenger til vanlig familieliv, bare flyktige familieband. Enkelte er blitt slått og mishandlet av foreldre og har valgt å forlate dem.

Disse tusener av fordervede barn i Latin-Amerika er ikke enestående. Deres tragiske historie utspiller seg i mange vanskeligstilte byer i verden i Afrika og deler av

Asia, byer fullstendig oppspist av fattigdom.

Den voldsomme økning i byene av etterlatt og forsømt ungdom i enkelte utviklingsland (og selv i enkelte utviklede land) er for en stor del forårsaket av den enorme befolkningseksplosjonen og folkevandringen fra land til by som har funnet sted de siste årtiene. Industrialiseringen har ikke holdt følge med denne raske omfordelingen i befolkningen. Konsekvensen av denne folkevandringen har rett og slett blitt at landsens fattigdom er blitt konsentrert i tettbebygde strøk.

I noen områder har den politiske volden på landsbygden tvunget folk til byene og fått dem til å bli der.

Fattigdom og uansvarlighet

Det er et typisk trekk at foreldre til forlatte barn i Latin-Amerika nesten ikke har noen utdannelse eller forutsetning for en hvilken som helst jobb. Inntekten deres er ikke tilstrekkelig til å dekke selv de mest grunnleggende behov hos et barn. Og dermed setter de dem ut på gaten for å sørge for seg selv.

I mange av disse hjemmene forlater den opprinnelige faren sin familie, og en annen mann kommer i hans sted. Men ofte kan ikke den nye stefaren oppfylle den rolle som den virkelige faren nektet å møte. Familiesamholdet brytes ned av konfliktfylte forhold. Til sist, når den hjemlige rivaliseringen blir

uutholdelig, må moren velge mellom barna og den delvis oppofrende stefar. I visse tilfeller er det barna som må vike.

Alternativene til en svært fattig alenemor er enda mer ubehagelige: Dersom hun må ta seg arbeid, må hun kanskje la noen av barna gå helt eller delvis på gaten, mens ikke å arbeide vil bety at hverken hun eller barna kan overleve.

Forskjellige hjelpetiltak er blitt satt i verk i latin-amerikanske land for å skaffe noen gatebarn et sted å bo, regelmessige måltider, leilighetsvis rene klesskift, og når de søker det, en vennlig trøst. Enkelte hjelpetiltak tilbyr skolegang og yrkesopplæring. Imidlertid rekker disse tiltakene frem til relativt få forlatte barn.

Av denne grunn blir noen av de barna som er overlatt til seg selv, plassert i mer tradisjonelle hjem gjennom adopsjon, understøttet av offentlige instanser. Og noen individer, familier eller butikker hjelper til på eget initiativ med å fø og kle opp et omflakkende barn. Igjen hjelper disse små forsøkene bare en liten del av det stadig økende antall forlatte barn.

Denne verden har et desperat behov for å bli ført tilbake på riktig spor. Det vil ikke bli oppnådd før Guds Rikes allmakt er etablert over alle land, og menneskene blir vist den sanne vei til varig fremgang og riktig familieliv — gjennom å gi istedenfor å ta. □

INTERNASJONALT UTSYN

Gamle kaserner og det nye Europa

Landskapet mellom Katowice og Kraków
er neppe Europas vakreste.

Om vinteren er det nedfrosset og øde —
om sommeren en sump.

Nå er det en del av Syd-Polen, selvom det flere
ganger har vært på forskjellige hender, i takt med
forandringene i historiens tidevann. Den øvrige
verden enset det knapt da det ble besluttet å bygge
nye kaserner for et kavaleriregiment i dette lite
tiltalende området, for det var virkelig intet
enestående ved begivenheten.

De nye kasernene lå rett utenfor den lille byen
Oświęcim. Rundt regnet 30 mursteinskaserner ble
bygget. De ville ikke ha vunnet noen premie for sine
arkitektoniske fortrinn, men de var solide og mer enn
gode nok hjem for de polske soldatene som skulle bo
i dem. Trær som ble plantet langs veiene mellom
kaserne myket opp det temmelig strenge utseendet
som preget forlegningen. Arkitektene og
byggmestrene til denne forlegningen ville ha hatt
grunn til å være fornøyd med et vel utført arbeid.

Til slutt ble kasernene forlatt. Overgitt til
elementene forfalt de, men takket være sin sterke
konstruksjon falt de ikke i ruiner.

Ny leiekontrakt med døden

I 1939 feide Hitlers arméer over den polske grense,
og Oświęcim og dets kaserner ble en del av Det
tredje rike.

Hitler hadde skissert sine mål noen år tidligere i
sitt manifest *Mein Kampf*. Men få, deriblant
millioner av rettenkende tyskere som hadde stemt på
ham, hadde brydd seg om å lese det. Men enkelte
hadde lest og forstått, og i seiersrus satte de nå igang
med rensingen av sitt Tusenårsrike.

Nazistene hadde begynt å organisere sitt system av

konsentrasjonsleire flere år tidligere. Etterat
områdene østover ble okkupert, kom nazistene over
de gamle kasernene ved Oświęcim mens de var på
utkikk etter et nytt sted for en konsentrasjonsleir.

I 1940 var bygningene forfalne og passet egentlig
ikke lengre som menneskeboliger. Området var
usunt, og skadedyr hadde overtatt; men det kunne
ikke passet Gestapos hensikter bedre. Reichsführer
Heinrich Himmler ga ordre til etableringen av en
konsentrasjonsleir ved Oświęcim den 27. april 1940.
Et dobbelt gjerde bestående av elektrisk piggtåd ble
slått rundt innhegningens ytre grense, og det ble
bygget vaktårn. Og slik ble de gamle kasernene til
konsentrasjonsleiren i Auschwitz.

De første som ankom ble bragt til Auschwitz 14.
juni 1940. De skulle bli forløperne for millioner av
polakker, jøder, tsjekkere, russere, sigøynere — folk
fra hele Europa. En ny og enda større leir ble bygget
i nærheten ved Birkenau, og hele området omkring
Auschwitz ble til en dødsfabrikk. Idag vet hele
verden hva som hendte i de gamle kasernene i
Oświęcim. Bygningene står der fremdeles idag,
bevart for ettertiden av den polske stat som et
museum og et monument over de millioner som led
der gjennom et fire og et halvt år langt helvete. Et
besøk der er fremdeles en overveldende opplevelse —
gasskamrene, patetiske hauger av sko og koffertar,
kjelleren i blokk 11, hvor visse fanger ble sultet og
oppbevart i lufttette celler til de ble kvalt. Ingen ord
i mitt forråd kan fullt ut beskrive den absolutte
grufullhet som stedet representerte.

Mens jeg vandret gjennom restene av leiren,
undret jeg meg på hvordan mange av mennene som
opprinnelig bygget kasernene ville følt det dersom de
idag hadde hatt muligheten til å besiktige sine
henders verk. Men hvordan kunne de ha visst hva
som skulle skje i deres fine murstensbygninger?

Den eneste løsning

Nå er det 40 år siden frigjøringen av Auschwitz. I
løpet av disse 40 årene har Europa vært uten krig —
en av de lengste sammenhengende perioder uten krig
kontinentet noensinne har sett. Det er en usikker
fred, mer en våpenhvile.

Fire tiår etter 2. verdenskrig er kontinentet atter
iferd med å bli urolig. En ny generasjon har vokset
opp med liten kunnskap — og ingen klare minner —
om en krig som ble kjempet av deres besteforeldre.
Man kan trekke noen foruroligende paralleller
mellom dagens situasjon og den som rådet i Europa i
1930-årene.

I århundrer har fremsynte statsmenn trodd at

løsningen til de årvisse uoverensstemmelsene på kontinentet er å danne et forbund mellom de enkelte nasjoner til et Europas forente stater. Politikere med like fjerne ideologier som Churchill og Trotsky så for seg et forent Europa som den eneste varige løsning. Enkelte, som f.eks. Napoleon og Hitler, forsøkte å skape en forening ved hjelp av våpenmakt. De lyktes for en kort stund, men deres forente Europa falt snart fra hverandre. Idag er det fornuftigere menn som arbeider hardt bak kulissene for å forene et Europa med fredelige midler.

Det er et vanskelig arbeide. De ti nasjonene i Det europeiske fellesmarked er kommet så langt som noen i oppbyggingen av et fellesskap. Men deres forening er hjemsoekt av uenighet, og etter 27 år har de fremdeles ikke oppnådd sine politiske målsetninger.

Det er nå et slags europeisk parlament som møtes i Strasbourg. Likevel har det ingen virkelig myndighet over individuelle regjeringer. For mange europeere er parlamentet i Strasbourg et ikke-begrep, og valgene kjennetegnes bare med apati. Da jeg kjørte gjennom Lorraine ifjor, kom jeg over en valgplakat som oppsummerte Europa-parlamentets håp og frustrasjoner. *Arretons de parler de l'Europe — faisons la*



Millitærbrakkur ved Oswięcim omdannet til en konsentrasjonsleir av nazistene.

marcher, "Slutt å tale om Europa — få det til å fungere," var kandidatens slagord.

Hindringer mot veien til enhet

Men å forene Europa er lettere sagt enn gjort. Landene i Europa har lange individuelle historier og sine egne helt særpregede kulturer og språk. Noen har stått klar til å denge løs på hverandre i århundrer. Og til dags dato er de heller ikke videre begeistret for hverandre. De trenger en virkelig god grunn for å kaste tilside generasjoners mistenksomhet og misforståelser for så å nedsenke sin identitet i en forbundsstat.

Dagens håpefulle arkitekter av et nytt Europa er ikke blinde for vanskelighetene. De er tålmodige, dyktige og varsomme menn — og ganske forskjellige fra tidligere krigerske diktatorer. De skriver ikke bøker som *Mein Kampf*. De arbeider rolig og sindig, til tross for en undertone av hastverk. Og blant dem kan man skimte et håp om en løsning, hvis . . .

Hvis dette bare hadde vært en fornuftig verden hvor folk kunne leve i fordragelighet med hverandre. Hvis nasjoner kunne gi uten å bli tatt. Hvis menneskene virkelig forstod å "elske sin neste som seg selv". Dette er nødvendige ingredienser dersom Europa noengang skal kunne bli ett og forbli fredelig.

Men vi lever ikke i en fornuftig verden. Og derfor er det at drømmen om et forent Europa virker like fjern idag 40 år etter slutten av 2. verdenskrig som noengang. Og likevel er den ikke det.

Det vil komme et Europas forente stater! Dagens håpefulle Europa-arkitekter og -byggmestre kommer til å se sine drømmer gå i oppfyllelse — men ikke helt slik de hadde tenkt seg. Kanskje ikke engang mellom de nasjonene de venter seg. Kanhende vil det skje så plutselig at det overrumpler selv de mest skarpsindige av statsmenn og politikere. Når det skjer, vil det forandre maktbalansen i verden nesten

over natten. Disse tålmodige og fornuftige eurokratene vil oppleve å se sine dømmer tilsynelatende gå i oppfyllelse. Bortsett fra at drømmene deres vil bli til et mareritt!

Den Enkle Sannhet har uavlatelig uttalt dette. Med hvilken myndighet kan vi si det?

Hva ledere ikke vet

Det fattes en dimensjon i de fleste analyser av europeisk historie — både fortidig, moderne og fremtidig, nemlig profetiene i den bok vi kaller for Bibelen. Vær ikke for rask til å avfeie denne uttalelsen som nonsens. Veien som den moderne europeiske historie skulle ta, ble staket opp for lenge siden i profetiene, lenge før Westfalerfreden, Wienerkongressen, eller Potsdamkonferansen, som fastsatte de nåværende europeiske grensene etter 2. verdenskrig.

Terningen var egentlig allerede kastet i begynnelsen av det 6. århundre f.Kr.

etterat det gamle Juda ble ført inn i fangenskap av det babylonske imperium. Daniel, en ung jødisk fange som ble opprørt over ødeleggelsen av sitt folk, fikk se hvordan fremtiden skulle fortone seg, først i grove trekk, senere stadig mer i detalj. Gjennom en rekke av bemerkelsesverdige syn, som er nedtegnet i kapitel 2, 4, 5, 7, 8, 11 og 12 i Daniels bok, fikk han forstå at de kommende århundrer ville domineres av en serie verdensriket, det ene mere aggressivt enn det foregående. Disse verdensrikene ble i visjonene billedliggjort som ville dyr. Daniel opplevde slutten av det første riket (det babylonske) og ble utnevnt til

en innflytelsesrik stilling i regjeringen til det neste (det persiske), som erstattet det. Han fortsatte videre i sin hunger etter kunnskap om fremtiden, og bønnfaldt Gud helt frem til slutten av sitt lange liv om ytterligere detaljer. Til slutt ble han bedt om å “gå bort”. Han hadde fått vite hva han trengte — fullstendig forståelse av disse sakene skulle ikke komme før “endens tid” en gang i fremtiden (Dan. 12:9).

I sine berømte profetier på Oljeberget i Matteus 24, 550 år senere, utvidet Jesus Kristus vår forståelse



Valgplakater gir uttrykk for Europaparlamentets håp og frustrasjoner.

av den kunnskap som ble gitt Daniel. Men han lot med vilje noen spørsmål forbli ubesvart. Den endelige nøkkelen til forståelse ble gitt 65 år senere i Åpenbaringen, Bibelens siste bok, hvor omstendighetene rundt denne sivilisasjons siste dager i forbløffende detalj blir gitt til den aldrende apostelen Johannes som en forhåndsfremvisning. Men heller ikke han kunne fullt ut fatte betydningen av hva han så. Det var en forståelse som bare kunne bli fullstendig forunt dem som det var forutbestemt skulle leve i de siste dager, en generasjon som skulle få se disse profetier gå i oppfyllelse.

Vi idag lever i den tiden. Hvis vi vil, er vi istand til å forstå disse eldgamle profetiene og være forberedt på hva som skal skje med denne verden. Bildet som trer frem er i sannhet forbløffende. Bibelen viser at ti nasjoner eller grupper av nasjoner i Europa vil bli egget frem av omstendighetene til å forene seg. De vil være usannsynlige unionsfeller, “jern blandet med leire” er slik Bibelen beskriver det (Daniel 2). Men et felles mål, eller en felles fiende, tvinger dem inn i en spinkel union.

Det er intet spinkelt ved det som så skjer. Oppmuntret av religiøs idealisme oppgir disse ti nasjoner sin suverenitet til en karismatisk leder. Denne leder og den superstaten han hersker over, blir i profetiene beskrevet som et spesielt grusomt og plyndrende villdyr, som verden aldri tidligere har sett maken til. Den fredelige og ambivalente holdning som hersker i Europa idag vil endre seg. Ledet av sitt grådige begjær, i besittelse av (og kanskje besatt av)

Satans egen makt, vil denne økonomiske, politiske og religiøse unionen, dette ville “dyret”, herje omkring. I fryktelige tre og et halvt år vil det angripe reelle og innbilte fiender. Storbritannia, USA og visse land i Midtøsten vil bli blant de første til å falle, men ingen nasjon vil være trygg. Store deler av verden vil bli kastet ut i den verste periode med undertrykkelse den noengang har sett.

Til slutt, drevet frem av ærgjerrighet, og desperat etter den medtatte jords minkende ressurser, vil dyret vende sin vrede mot den eneste gjenværende supermakt, sin eldgamle fiende i Eurasia. Med intet igjen å tape vil disse to supermaktene forberede seg til å kjempe til døden med den moderne krigføringens fulle kraft. Verden vil vakle på randen av utslettelse. Bare Guds intervensjon gjennom Jesus Kristus vil redde menneskeheten fra ødeleggelse.

Dette er en meget kortfattet oversikt — og det høres helt utrolig ut. De fleste vil ikke tro det — nå. Men senere vil de!

Hvis du ønsker å studere saken videre, har vi flere gratis publikasjoner, bl.a. *Are You Living in the End Time?* (“Lever vi i endens tid?”) og *The Book of Revelation Unveiled At Last* (“Åpenbaringsboken endelig klarlagt”); ingen av heftene er ennå oversatt), som vi med glede sender deg vederlagsfritt. Alle våre lesere, men spesielt de som idag lever langs kysten av

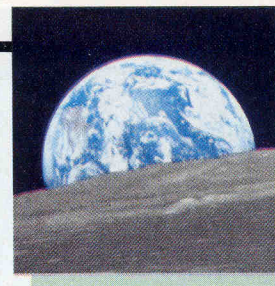
Nord-Atlanteren, bør kjenne til hva som står i dem.

Den kommende tredje supermakt som blir skildret i Bibelens profetier, er vidt forskjellig fra den fredelige europeiske union som blir imøtesett av de håpefulle menn og kvinner som nå arbeider for enhet i Brussel og Strasbourg. De søker fred og velstand i en europeisk union, som bruker sitt potensiale til å forbedre hele verdens livskvalitet. Ikke i sine villeste drømmer ville de tenkt at de var iferd med å trekke opp retningslinjene og legge grunnlaget for det største profeterte ødeleggelsesredskap verden noengang har sett.

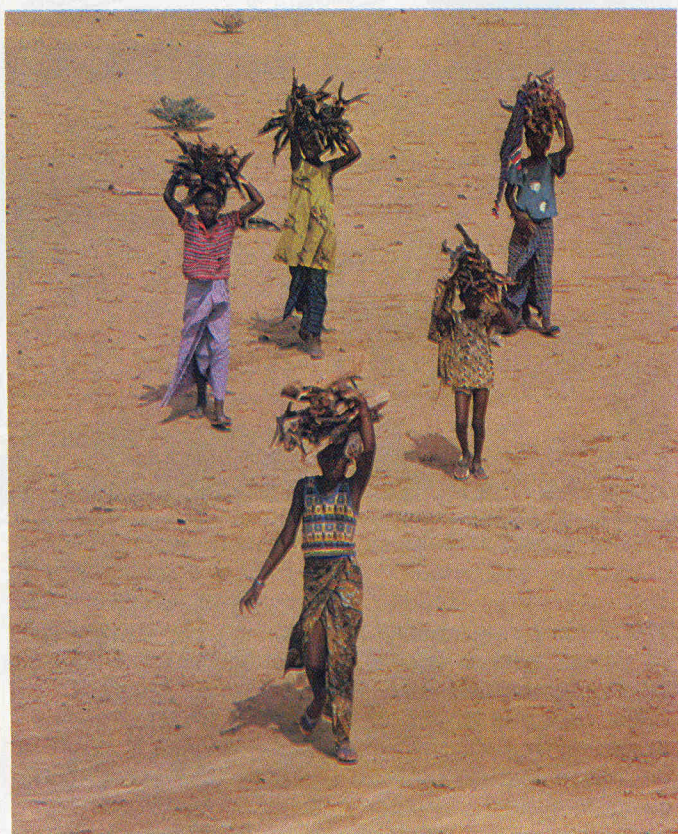
Heller ikke de mennene som bygget kasernene ved Oświęcim gjorde det. Men arkitekter og byggmestre vet ikke alltid hva fruktene av deres arbeid vil bli brukt til.

— John Halford

Hvorfor dette paradokset? Menneskets produksjon av viten har ledet an på veien gjennom misnøye, ulykksalighet, vold, krig, menneskelig lidelse og frem til en snart kommende situasjon hvor mennesket kan utslette seg selv! Hvorfor dette paradokset med en beundringsverdige materiell fremgang midt i et stadig økende menneskelig forfall? Vårt gratis hefte Aldri tidligere forstått — Hvorfor menneskeheten ikke kan fri seg fra sine plager gir de klare svarene. Du kan få et eksemplar av dette heftet ved å bruke bestillingskortet eller ved å skrive til vår adresse nærmest deg. Våre adresser finner du på annen omslagsside.



Innblikk i verdensbegivenheter og trender



Brensel— energikrise nummer 2

Oljekrisen som rystet det industrielle Vesten tidlig i 1970-årene, er nå til en viss grad bare et fjernt minne. Men i store deler av den tredje verden holder brenselkrisen på å komme helt ut av kontroll.

Ifølge en rapport med titelen *Fuelwood: The Energy Crisis That Won't Go Away* ("Brensel: Energikrisen som ikke

slipper taket"), utgitt av Earthscan (en avdeling av International Institute for Environment and Development, med hovedkontor i London), forsvinner skogene i u-landene fortere enn de kan fornyes. Og *dette* tiltross for et nyplantningsprogram på \$100 millioner pr. år, som blir finansiert av Verdensbanken. I mange fattige land representerer brenselsforrådene over 90% av energibehovet.

Etterhvert som skog blir felt for å gi plass til hardt tiltrengte avlinger, oppstår

det mangel på brensel. Dyregjødsel som trengs til gjødning, blir isteden i økende grad brukt som brensel. De små avlinger som blir resultatet, presser bøndene til å rydde mer mark, noe som igjen øker mangelen på brensel.

Earthscan-rapporten antyder at det må fem til 20 ganger så mye nyplantning til, avhengig av områdets størrelse, for å løse dette problemet. Men slike utvidelser, sier rapporten, ligger langt utenfor hva svært mange land kan klare.

Visse alternative

energikilder kan skaffes, men bare til dem som har råd til det. For flertallet i den tredje verden konkluderer rapporten med at "tilbakegangen i tidligere fritt tilgjengelig brensel medfører at brensel får samme plass på listen over nødvendighetsartikler som det er altfor lite av og som det er vanskelig å få tak i, som mat, vann og husvære."

Resultat er at "fattige i store deler av Afrika, Asia og Latin-Amerika bare vil være istand til å lage mat på en tragisk bekostning av dem selv og miljøet". ■

Menneskesyk- dommer sporet tilbake til dopet kveg

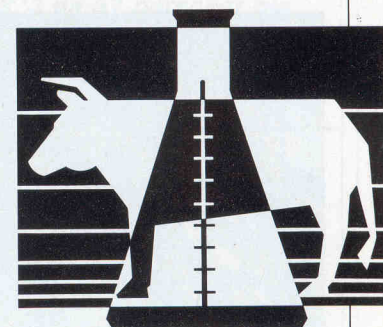
Utstrakt bruk av antibiotika for å øke veksten hos husdyr får skylden for utviklingen av bakterier hos menneskene som er motstandsdyktige mot legemidler.

I USA går nær 50% av all antibiotika til husdyr. I 1983 ble det solgt antibiotika-tilskudd til næringsmidler for 270 millioner dollar.

Medisinske forskere har lenge hatt mistanke om at husdyr som jevnlig får tilskudd av antibiotika i dietten, er for rene fabrikker å regne når det gjelder resistente bakterier. Antibiotika ødelegger

svakere bakteriestammer og gir mere levedyktige organismer anledning til å blomstre.

Produsenter av antibiotika og kjøtt har lenge påstått at det ikke finnes bevis for at resistensen kan overføres fra dyr til mennesker. Nyere



forskning ledet av Centers for Disease Control (CDC) har imidlertid økt astrengelsene for å begrense bruken av antibiotika i husdyrholdet.

11 alvorlige tilfeller av salmonella-forgiftninger i

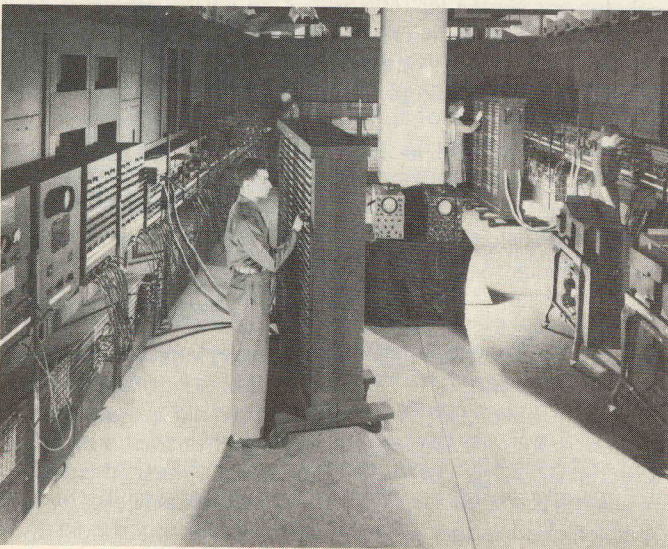
Minnesota gav nye lede-tråder. Selv om denne sykdommen er vanlig i USA, var alle disse tilfellene forårsaket av *salmonella newport*, en mer levedyktig variant av sykdommen som sjelden er blitt funnet i staten.

CDC slo fast at salmonellaen stammet fra oksekjøtt. Når folk spiste dårlig stekt eller rått kjøtt, ble antibiotikaresistente overført til bakterier i mennesket. Ifølge en rapport som dr. Holmberg offentliggjorde i *New England Journal of Medicine*, hadde man oppdaget en klar sammenheng mellom menneskesykdommer og medikamenter i husdyrfor. ■

Datamaskinen: Fremskritt blant farer

Dette er vår tids største paradoks: Tiltross forat teknologien er inne i en eksplosiv utvikling, mangedobler ondene seg over hele kloden. Og intet sted har teknologien gjort så store fremskritt som på datamaskinens område.

Det er 40 år siden datarevolusjonen begynte. I 1946 fullførte universitetet i Pennsylvania den første



En av fem har mentale forstyrrelser

Rundt 19% av alle amerikanere lidet av minst én psykiatrisk sykdom, ifølge en seksårig undersøkelse som National Institute of Mental Health har foretatt.

Lammende angst topper listen over mentale forstyrrelser, som inkluderer schizofreni, depresjon og stoffmisbruk. Ifølge rapporten rammes menn og kvinner i samme grad.

Undersøkelsen definerte en person med mental forstyrrelse som et menneske med behov for profesjonell hjelp. Et menneske med asosial natur var for eksempel ikke bare en som av og til mistet selvkontrollen, men en person med store tilpasningsvanskeligheter

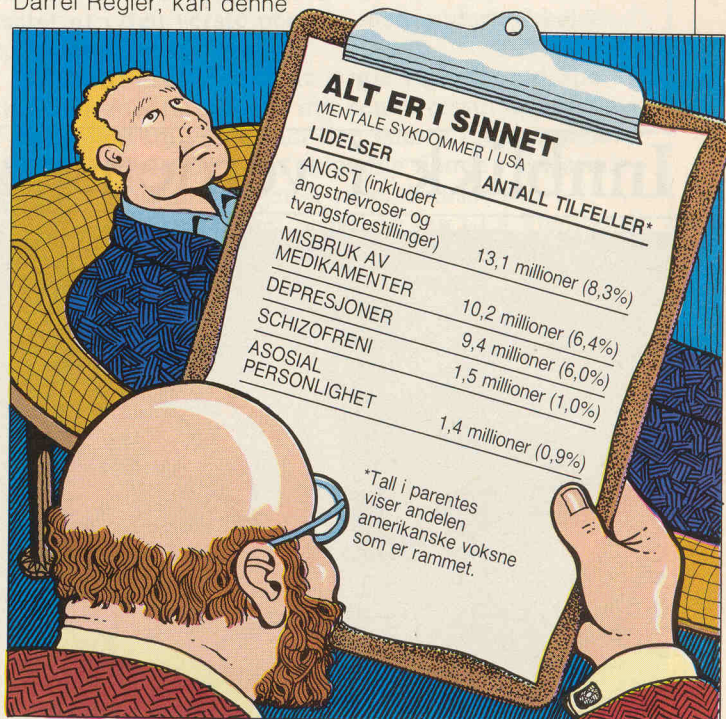
universale helelektroniske digital-datamaskinen. Den fikk i korthet navnet ENIAC, veide 30 tonn og krevde en gulvplass på 143 kvadratmeter.

Skaperne av ENIAC anslo at maskinen kunne foreta kalkulasjoner mer enn 1000 ganger hurtigere enn datidens vanlige

innen familien, på skolen og i samfunnet generelt før fylte 15 år, og som siden ofte var innblandet i kriminalitet og vold.

Ifølge instituttetsjefen, Darrel Regier, kan denne

undersøkelsen, den mest omfattende i sitt slag som noensinne er blitt gjennomført, "vise seg å bli nyttig når det gjelder å påvise risikofaktorer." ■



elektromekaniske maskiner.

Idag kan en bærbar datamaskin til en verdi av \$2000 gjøre kalkulasjoner 20 ganger raskere enn ENIAC. Og takket være silikon-chipen vil et digitalarmbåndsur i 1990 ha like stor dataeffekt som sin gamle forgjenger.

Vi er i sannhet inne i det dataentusiastene kaller "informasjonsalderen". Opptil 40% av Vestens arbeidsliv bruker datamaskiner, direkte eller indirekte. Den samlede dataeffekt i datamaskiner som blir solgt i løpet av de neste to år, vil være større enn hva den var i de over

ENIAC, den første elektroniske datamaskin (1946), veide 30 tonn og krevde en gulvplass på 143 m². Digitalarmbåndsur vil snart ha like stor dataeffekt som gamle ENIAC.

en million datamaskiner som er blitt solgt i løpet av de siste 40 årene.

Men jo mer vi stoler på at datamaskiner skal gi oss løsninger på rystende globale problemer, desto mer øker antallet av de millioner mennesker som dør av sult, sykdom, lokale uroligheter, terror og teknologiske ulykker.

Teknologien i seg selv har naturligvis ikke skylden for alle ondene i verden, men heller ikke kan den løse dem. Som John Naisbitt uttrykker det i sin bestseller *Megatrends*: "Vi drukner i informasjon, men sulteføres på viten."

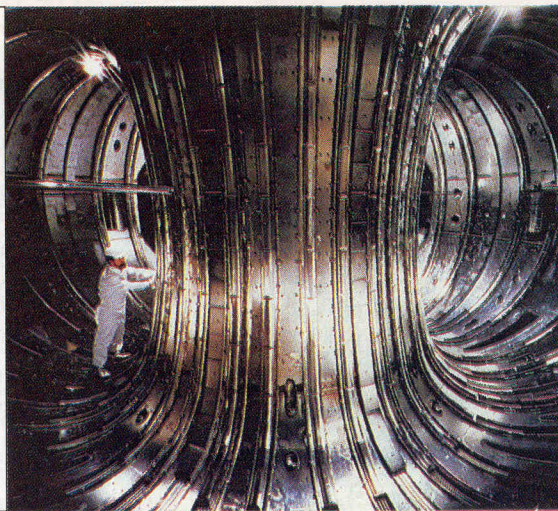
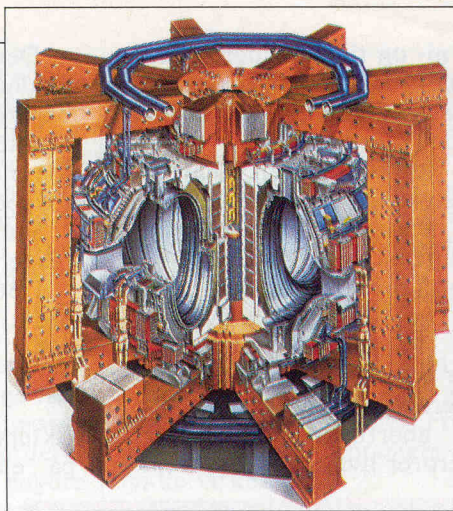
En inngående analyse av hvorfor de teknologiske fremskritt ikke har klart å løse menneskehetens problemer, finner du i vårt gratis hefte *Aldri tidligere forstått — Hvorfor menneskeheten ikke kan fri seg fra sine plager.* ■

Frankrikes atomavfallsdilemma

Ingen vil ha atomavfall i sitt nabolag. Men i år 2000 blir Frankrike nødt til å finne lagringsplass for 80 000 m³ radioaktivt avfall, ifølge det franske magasinet *L'Express*.

Ifølge Atomic Industrial Forum produserer Frankrike en større andel av sin elektrisitet fra kjernekraft enn noe annet land. I 1983 var andelen 37%. Noen mener at det innen 1990 kan øke til hele 70%.

Da Frankrikes eneste oppsamlingsplass for atomavfall i la Hague i Normandie når sin maksimale kapasitet i slutten av dette tiåret, må man



omgående finne nye lagringsplasser. Jean Chatoux, direktør for det nasjonale byrå for behandling av kjernefysiske avfall, sier at han håper å kunne avslutte byråets undersøkelser i 1986 og samme år ha to lagringsplasser klar.

Et mulig lagringsområde

ligger i distriktet Le Plan de Lom ikke langt fra landsbyen Saint-Jean-de-la-Blaquière i Syd-Frankrike. Men borgermesteren, Jean Brusque, er ikke akkurat glad over muligheten av å få sitt fine vindyrkningsområde erklært som lagringsplass for atomavfall.

Han sier: "Jeg er ikke geolog, men jeg vet at vann er atomavfallets hovedfiende. Oppstår det en lekkasje, kan alt bli ødelagt . . . Og hva har vi ikke i Le Plan de Lom? Rabieux-brønnene, som er drikkevannskilde for hele distriktet."

"Vi er kanskje bønder," sa Brusque, "men vi er ikke tosker."

Tegning og fotografi viser den første europeiske reaktor for studium av kontrollert termonukleær fusjon (Joint European Torus).

Den foreslåtte lagringsplassen i Le Plan de Lom ville i tilfelle tjene som overflateplass for lagring av svakt eller moderat radioaktive biprodukter fra atomprosesser. Disse biproduktene — brukte filtre, harpiks, vinylavfall og kontaminerte klær — avgir en radioaktivitet som vil være virksom i 30 år. Lagring av avfall som vil være radioaktivt i millioner av år, gjenstår fortsatt å løse. ■

Fusjonsenergi og din fremtid

Nyere forsøk har nå fysikerne gjort viktige gjennombrudd som kan bety at fusjonsenergi en dag kan flyttes over fra laboratoriet til kraftverket.

Mens fisjon bruker sjeldne, kostbare og farlige elementer til å skape en reaksjon, bruker fusjon bare elementer som trygt og lett kan trekkes ut av sjøvann. Man kan produsere like mye energi fra 1 kubikk-kilometer sjøvann gjennom fusjon, som fra alle verdens kjente oljereserver. Og i motsetning til fisjon skaper fusjon ingen problemer med radioaktivt

avfall.

I over 30 år har fysikerne forsøkt å få kontroll over fusjonsenergien, men de teknologiske hindringene har vært enorme. Fysikeren Edward Teller har sagt at det å holde fusjonskreftene under kontroll er omtrent like lett som å holde styr på en klump gelé ved å vikle strikk rundt den.

Ved fusjon er denne geléklumpen et stoff som kalles plasma, som består av atomer berøvet sine elektroner. For å få igang en fusjonskjedereaksjon, må plasmaet konsentreres lenge nok til at det blir oppvarmet til 100 millioner grader Celcius. Ved en slik temperatur vil partiklene i plasmaet smelte

Tornadoer forårsaket 124-dødsfall i USA i 1984 ifølge National Oceanic and Atmospheric Administration — det største antall på 9 år. De verste tilfellene inntraff 28/3 da 57 personer ble drept i Nord- og Syd-Carolina. Antall dødsfall forårsaket av tornadoer i tiden 1974-83 var lavere enn gjennomsnittet på 104 pr. år de 30 foregående år.

sammen og frigjøre energi i form av nøytroner. Det eneste andre biproduktet vil være helium.

Ennå har ingen fått igang en slik reaksjon. Men ved M.I.T. i Cambridge og ved det felleseuropeiske senter i nærheten av Oxford har fysikere avgrenset og konsentrert plasma lenge nok til at det teoretisk sett skulle føre til en fusjonsreaksjon. Men de

ønsket ikke å frembringe en slik reaksjon, og derfor ble ikke plasmaet opphetet til den temperaturen som ville kreves om fusjonen virkelig skulle settes igang.

Men selv om fusjonsenergi nå er i sikte, er det fortsatt langt igjen. De fleste fysikere venter ikke at noen kommersiell fusjonsreaktor vil se dagens lys før et godt stykke inn i det 21. århundre. ■



Abort

(Fortsatt fra side 4)

kvinnen ønsker barnet, gjør hospitalet alt som står i deres makt for å redde barnets liv. Store pengesummer til helsetjeneste kan bli brukt på operasjonen.

Gå så nedover korridoren til et annet rom. Der får en annen kvinne abort på et 22 uker gammelt foster. Moren ønsket ikke barnet. Vi blir fortalt at hennes aborterte spebarn på 22 uker ikke er et levedyktig menneske. Hvordan kan det være menneskelig i ett rom og et ikke-levedyktig menneske i et annet?

Forskjellen er kvinnens og legen innstilling.

Abortforkjempere ønsker å tro at det voksende foster inne i kvinnen ikke er noe annet enn "fosterrev". De enten unngår eller skjuler det faktum at fosteret i virkeligheten er et menneske og at det dør en pinefull død når det blir abortert.

Dr. Bernard N. Nathanson var engang en av de mest militante forkjempere for abort. Han har nå forandret mening. Hvorfor? Han har kommet over nye fakta. Dr. Nathanson sier: "Det er en uhyrlighet i det hele tatt å fastholde at fosteret bare er et stykke kjøtt, eller noe ubetydelig eller et ubeskyttet liv."

Men selv når de blir stilt overfor de nye vitenskapelig bevis, tror abortforkjempere at morens rett til å drepe sitt ufødte barn er viktigere enn det ufødte barns rett til å leve.

Videre, siden 91% av alle aborter utført i USA forekommer i de første 12 uker av svangerskapet, så la oss se på en ufødt på ti uker og se hva vitenskapen har oppdaget.

Innen 18 dager etter unnfangelen pumper allerede det bankende hjertet blod gjennom sitt eget kretsløp.

Ved seksukersalderen begynner nervesystemet å fungere, og nyrene og maven begynner å arbeide.

Omkring syvukersalderen har det ufødte foster egne hjernebølger.

Ved ni- og tiukersalderen fungerer skoldbruskkjertelen og binyrene. Fosteret kan bevege øynene, svelge og reagere på støy.

Ved tiukersalderen har den ufødte stort sett *alt en nyfødt har*.

Hva hender når man forsøker å gjøre slutt på dette liv?

For å drepe et ti uker gammelt foster, kan det være nødvendig å bruke vacuum-cuvette-metoden, som går ut på at legen faktisk sliter og parterer fosteret.

Når abortinstrumentet første gang berører livmorveggen, trekker

Den senere tids forskning har vist at den ufødte reagerer på smerte, berøring, kulde, lyder og lys. Den ufødte kan få hikke, suge på tommelen, og går gjennom våke- og soveperioder.

Studier viser også at den ufødte reagerer på morens stemme.

Det viser seg at livmoren ikke er det stille stedet som noen trodde det var.

Det egoistiske samfunn

Ektepar skulle planlegge sin familie på en intelligent måte når det gjelder når de skal ha den første, og hvor stor avstand det skal være mellom barna. Hvert par må vurdere og velge hvilken prevensjonsmetode som passer dem best. (Ønsker du å vite mer, så skriv etter vår gratis bok *The Missing Dimension in Sex* — "Kjønnslivets manglende dimensjon", ennå ikke på skandinavisk.)

Å drepe forsvarsløse ufødte som en metode innen fødselskontroll, viser hvor egoistisk samfunnet vårt er. Samfunnet lærer oss selvfølgelig å leve for oss selv.

Noen tror at morsrollen hindrer deres muligheter i arbeidslivet. Barna blir betraktet som byrder, ikke fordeler. De tynger oss ned, hindrer oss i å eie eget hus, å kjøpe de materielle goder vi synes vi trenger, og forhindrer oss fra å dra til eksotiske steder. Vi kan aldri oppnå det "søte" liv med barn.

Folk ønsker ikke å gi avkall på tid, penger eller levestandard for å ha og oppfostre barn.

Idag ønsker enkelte å unngå ansvaret som foreldre ved simpelthen å drepe sine ufødte barn. Abort er den enkle løsningen. Den italienske sakføreren Raffaello Balestrini så dette for nesten 100 år siden. Han skrev: "Når abort blir en sosial vane, er det en ytre manifestasjon på et folk i forfall." Ja, hvilken sørgelig forfallstid vi lever i.

I disse siste år av det 20. århundre velger vi materielle goder istedenfor barn.

En høyere lov

Mange hevder idag at det er et

De første 12 uker

Siden 91 prosent av alle aborter utført i USA forekommer i de første 12 uker av svangerskapet, så la oss se på hvordan den ufødte babyen utvikler seg.

● **18 dager** Det bankende hjertet pumper allerede blod igjennom sitt eget kretsløp.

● **Fem uker** Nesen og kinnene kommer tilsyne, og det er mulig å se antydninger til fingre.

● **Seks uker** Nervesystemet begynner å fungere. Nyrene, begynnelse på skjelettet, mave og lever begynner å arbeide.

● **Syv uker** Det ufødte foster har egne hjernebølger. (Hjernebølger er blant de legale kriterier på hvorvidt en person lever eller ikke.) Den ørlille babyen har alle sine ytre og indre organer. Den har ansikt med øyne, nese, lepper og tunge.

● **Ni og ti uker** Skoldbruskkjertelen og binyrene fungerer. Babyen kan bevege øynene, svelge og reagere på støy.

● **Ti uker** Den ufødte har stort sett alt nyfødte spebarn har.

● **12 uker** Bortsett fra størrelsen vil de fullt ferdige fingeravtrykkene ikke endre seg. Den lille gutten eller piken er nå 5-7 cm lang og veier ca. 30 g. For den ørlille babyen gjenstår nå bare å vokse.

fosteret seg øyeblikkelig unna, samtidig som hjertefrekvensen øker. Den ufødte reagerer ved å forsøke å unnfly instrumentet.

Legen griper en arm eller en fot og river den fra kroppen. Blodet begynner å strømme fra fosteret. Så finner legen en annen arm eller fot og river den av. Han fortsetter til alt er avrevet.

Til slutt får det døde, sønderlemmede fosteret slått skallen inn. Delene blir suget ut. Hele operasjonen er over på 15 minutter.

Å si at fosteret ikke kjenner smerte, er *i alle fall* å ikke fortelle hele sannheten. Dagens samfunn tåler ikke at dømte mordere henrettes på denne måten.

personlig valg om man vil ha abort. Ingen, sier de, burde dytte sine moralske synspunkter på andre.

Men det finnes en høyere lov som står over samfunnets lover, og som forbyr abort fordi det bryter med en grunnleggende livsform som i det skjulte styrer hele menneskeheten. Menneskene har valgt å trosse denne høyere lov. I nesten 6000 år har de fått lov til dette. Uten fullt ut å være klar over det, har menneskene valgt selv å bestemme hva som er rett og galt. Men dette er alene ansvaret til en mye høyere autoritet som etablerte en stor lov for å styre menneskeheten.

Hvilken tragedie er det ikke at de fleste avviser, ikke kjenner, eller ignorerer kilden til denne store loven. Denne gamle kilden er kjent under navnet Bibelen.

To ganger forkynner dette autoritative ordet: "Mangen vei tykkes en mann rett, men enden på det er *dødens* veier" (Ordsp. 14:12; 16:25).

Få forstår at Gud gir oss valg mellom to grunnleggende livsformer. "*Livet og døden* har jeg lagt frem for deg, velsignelsen og forbannelsen . . ." (5 Mos. 30:19). Gud byr oss å velge. Som et eksempel på fruktene av gale valg, burde det derfor ikke forbause noen at mange kvinner går igjennom mye trauma, depresjoner og angst, og at noen endog blir sterile etter en abort.

Høyt utdannet, men feilinformert medisinsk personell er ikke klar over Guds høyere lov når de sier at kvinnen selv har rett til å abortere den ufødte. Deres råd strider mot grunnleggende bibelske lover.

Slutt på abort

Snart vil abort bli en fortidslevning. Jesus Kristus vil komme tilbake i kraft og herlighet for å opprette Guds rettferdige styre på jorden (Dan. 2:44-45). Da vil alle menneskelagede lover som ikke stemmer overens med Guds perfekte lover bli avskaffet (Sak. 8:3; Sef. 3:15).

Jesus Kristus vil lære folk å ha en annen innstilling overfor de ufødte. Faktisk vil morgendagens samfunn utvikle positive holdninger mot kommende slekter. Barn vil igjen bli en velsignelse. "Se, barn er Herrens gave, livsfrukt er en lønn" (Salme 127:3). □

Personlig

(Fortsatt fra side 1)

bitter erfaring, lidelse og omstendigheter, og av Guds ord, bragt ned på bakken og gjort ydmyk. Jeg begynte å oppleve den uovertrufne gleden ved å lære sannhet som var ny for meg, etterhvert som Gud gradvis, og likevel mer og mer, åpenbarte sannheter som var så fantastiske at de gav meg en virkelig religiøs glede. For første gang i mitt liv oppdaget jeg hva lykke virkelig er!

Gud sendte meg ut i sitt arbeide i 1934, og etter mitt første evangeliske forsøk i en kirke i Harrisburg i Oregon, hadde jeg den største opplevelsen jeg hadde hatt i livet inntil da; da jeg innså at sjeler var blitt bragt til anger, til å overgi seg til Gud, til tro på Jesu Kristus —

omvendt — forandret! Det er i sannhet mer velsignet å gi enn å få!

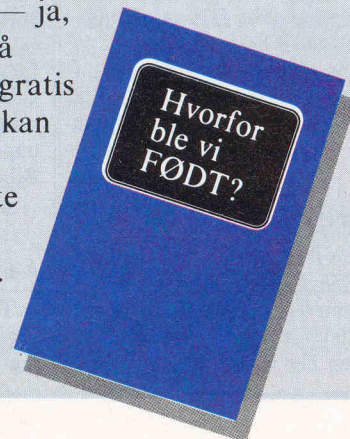
Denne utviklingen med å bli irectesatt, med å vokse i nåde og i kjennskap til vår Herre og Frelser Jesus Kristus har fortsatt i alle disse årene — mer enn et fullt halvt århundre! Og det fortsetter ennå! Gud gi at det skal vare evig!

Nei, jeg ble ikke opplært av mennesker, men av Gud! Jeg snakker ikke til dere med autoritet gitt av mennesker, eller av noe menneskeorganisert kirkesamfunn — men i Jesu Kristi navn og autoritet, han som er det levende overhode for Guds sanne menighet.

Disse Kristi ord, som Kristus mottok fra Faderen — nøyaktig de Kristi ord og evangelium som jeg forkynner og skriver til dere — de er ånd, og de er liv! □

HVORFOR BLE VI FØDT?

Hvilken fremtid venter oss? Hvorfor er vi her egentlig? Er det bare et lykketreff i et meningsløst univers at mennesket eksisterer, eller har livet vårt en dypere, identifiserbar mening? Svaret overgår all forstand! Mennesket ble skapt — ja, skapt — for å styre universet på Guds eget plan! Umulig? Vårt gratis hefte åpenbarer sannheten. Du kan få et eksemplar ved å sende bestillingskortet til vår nærmeste adresse. Du finner en liste over våre adresser på 2. omslagsside.



BREV TIL REDAKTØREN

Nye abonnenter

Vedlagt sender jeg bestillingskupongen for et gratis-abonnement, som jeg fant i *Sunday Times Supplement*.

Jeg har ofte lest gamle numre av *Den Enkle Sannhet* som andre innsatte har hatt, og jeg synes bladet er både interessant og aktuelt i sine artikler. Jeg ble henrykt da jeg fant den annonsen om abonnement som jeg nevnte innledningsvis. Som dere sikkert er klar over, har jeg masser av tid til å lese på et slikt sted som jeg nå oppholder meg på. Og det er iallfall en side ved fengselslivet som jeg kan glede meg over. Derfor ville jeg bli svært glad om jeg kunne få tilsendt bladet deres, så jeg kan få verdifull lesning i månedsvis.

Jeg ser frem til få første nummer i posten.

S. Calby
Statsfengselet
Maidstone, England

Det var en ren tilfeldighet at jeg kom over noen numre av bladet deres, og jeg ble straks interessert. Artiklene handler om noen av de brennende problemer som menneskeheten sliter med i våre dager. De forsøkene dere gjør på å få folk til å leve etter Guds bud, er særlig prisverdige når vi tenker på hva som foregår rundt om i verden idag.

Jeg er hindu og oppdratt i en svært konservativ familie, så jeg har ikke fått anledning til å lese Bibelen. Jeg vil gjerne bli fast abonnent på *Den Enkle Sannhet*

Tahen Dunpath
Landsbyen Poudre d'Or
Mauritius

Kiosklad-leser

Jeg fant først et eksemplar av *Den Enkle Sannhet* i Kensington Hight Street. Jeg syntes det var uhyre interessant, og jeg ber nå om å få melde

meg på korrespondansekurset deres. Jeg vedlegger en liste over gratis hefter som jeg svært gjerne vil lese. Jeg vil sette pris på at De sender dem til meg. For øyeblikket er mitt liv fullt av spørsmål, og jeg håper at de vil hjelpe meg. Takk for det vidunderlige bladet deres, som har ført meg tilbake til Gud.

Fr. A. Negus
Enfield, Middlesex

Barneforsømmelse

Som offer for både barneforsømmelse og misbruk, leste jeg artikkelen Deres med stor interesse. Foreldrene mine løy systematisk for verden, for seg selv og for meg — med å fortelle meg at det de gjorde, var kjærlighet. Følgen var at jeg vokste opp alvorlig desorientert om virkelighetens verden, noe som i uhyre stor grad kompliserte og forlenget mine andre problemer. Nå, etter mange års psykoanalyse, er jeg fremdeles ute av stand til å omgås andre mennesker på en normal måte. Jeg har nylig vendt meg til Gud for å finne en løsning på mine problemer.

A. Martin
(Adresse ikke oppgitt)

Det er vanskelig å tro at et blad som er verd så mye, kan koste meg så lite — slett ingenting! Jeg har lest bladet i nesten to år nå, og jeg er meget imponert. Artiklene har hjulpet meg til å forstå mange sider ved religionen som virkelig forvirret meg. Takk spesielt for de stadige referansene til Bibelen. Det gir meg anledning til selv å kontrollere og å oppdage "den enkle sannhet" i Bibelen.

Leatha M. Seabaugh
Lake Charles, Louisiana

Å bygge broer

Takk for deres interesse for å gi og å hjelpe andre. Hvis jeg kan være dere til noen

hjelp når det gjelder å få til en leserkare av *Den Enkle Sannhet* i Sovjetunionen, må dere bare fortelle meg det. Jeg tenkte dere kanskje ville høre historien bak mine tjenester. For omtrent to og et halvt år siden gjorde Lev-Aire en helomvending fra de populære kurér-leveringene i USA og Vest-Europa og satte all sin kraft inn på å bruke sin enestående evne til å levere dør til dør i Sovjetunionen, Iran, sosialistiske land, Israel og andre områder som er vanskelig å nå.

Lev-Aire forsøkte også enda et annet trekk: Budskapstjenester til Sovjetunionen, Polen, Jugoslavia, Iran og Israel. De viste seg også å være en suksess. Disse "budskapstjenestene" benyttes til å tilfredsstille viktige kommunikasjonsbehov, og går ofte foran hele bruken av kurér-levering. Lev-Aire er blitt kommunikasjonsbroen mellom Vest og Øst, kapitalistene og de revolusjonære, mellom myndigheter og forretninger på begge sider av jernteppet.

L.A. Wyszynski
Lev-Aire kurér LD
New York, N.Y.

Livets mening

Jeg ville gjerne bare si at bladet deres har vært til stor inspirasjon for meg. Jeg har alltid vært plaget av at det kirke lærer, og det Bibelen lærer, enkelte ganger kommer i konflikt. Jeg forstod det ikke, og følte meg bare mer frustrert av de svarene folk ga meg. *Den Enkle Sannhet* har vært som et fyr i tett tåke. Min forvirring begynner å klarne, og jeg føler at jeg endelig har funnet den virkelige mening med menneskets forhold til Gud. Jeg vil gjerne gjøre mitt for å hjelpe dere videre i arbeidet. Vennligst ta imot denne donasjon som en månedlig tiende.

Ginger Kimberlin
Danville, Illinois

I vel et år nå har jeg hatt den glede å lese *The Plain Truth*. Det har vært veldig interessant, men jeg har mer enn én gang ønsket at det hadde vært en norsk utgave av bladet. Jeg håper det går an å bytte fra engelsk til norsk utgave.

T. Bugge
Larvik, Norge

Sedan 1977 har jeg læst *Plain Truth* varje gang jag har besökt min son i Australien. I vintras hittade jag adressen till Stockholm i ett exemplar. Nu undra jag, om jag kan få *Plain Truth* även här i Sverige? Finns den på svenska?

I. Persson
Helsingborg, Sverige

• *Bladet er dessverre foreløbig ikke å få på svensk eller dansk.*

Korrespondansekurset

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å takke forat dere har vist slik interesse for alt jeg har bestilt gjennom bladet deres. Deres bibelkorrespondansekurs har gjort meg til et helt annet menneske enn jeg var før. Vær så snill å fortsette å sende meg *Den Enkle Sannhet*.

J. Zimba
Ndola, Zambia

Jeg vil gjerne få takke forat jeg har fått adgang til dette verdifulle korrespondansekurset [Ambassador College bibel korrespondansekurs]. Jeg skjønner nå at jeg virkelig hadde behov for det. Jeg visste ikke at noen kunne ha slik innsikt. Jeg pleide å lese Bibelen, men jeg visste ikke hva jeg skulle søke etter, eller hva jeg skulle legge vekt på i Den hellige skrift. Med hjelp fra dere er jeg blitt istand til å få

mer ut av bibelstudiene mine enn bare ren lesning.

**F.G. Malinga
Ntokozweni, Durban
Syd-Afrika**

Hjertelig takk for første og annet nummer av *Den Enkle Sannhet*. Det var en herlig overraskelse å oppdage at bladet er religiøst og basert på Bibelen. Jeg har en tid hatt lyst til å begynne på et bibel-lesningskurs, men visste ikke riktig hvordan jeg skulle komme igang med det. Jeg er ikke i tvil om at Gud har lagt bladet deres i hendene på meg, slik at jeg kunne komme inn på et kurs i rette tid. På forhånd takk.

**Fru P. G. Pringle
Gonubie, East London
Syd-Afrika**

For et par år siden meldte jeg meg på til bibel-korrespondansekurset deres. Jeg blir ikke så lett påvirket, men synes jeg må undersøke og prøve alt. Etter tredje leksjon i korrespondansekurset synes jeg endelig at jeg har funnet en hensikt med livet. Måten å leve på fra dag til dag står nå helt klart for meg. Jeg er blitt et gladere og roligere menneske, noe mine venner sier er ganske tydelig. Min mann følger nå med i radioprogrammene deres, og han leser bladet og de heftene jeg har bestilt fra dere. Vi har lange samtaler om korrespondansekurset, han kommer stadig med spørsmål til meg, og det fører igjen til at vi repeterer leksjonene.

**Marlene James
Peterborough, Ontario
Canada**

Tiende

Jeg leste en artikkel dere skrev om tiende, og selv om det tok sin tid, fikk jeg til slutt mot til å slutte med å stjele fra Gud. Jeg sendte dere min tiende for bare et par dager siden, og jeg føler meg allerede bedre fordi jeg gjorde det, foruten det at jeg har oppdaget at bryllupsreisen min

vil koste mindre enn antatt. Den vil koste *betydelig* mye mindre! Her er i hvert fall et offer som jeg vil at dere skal ta imot for å fortsette arbeidet deres.

**John A. Hall
Vandenburg AFB, California**
“Europas fredelige hjørne”

Mange takk for artikkelen *Uro i “Europas fredelige hjørne”*. Omtalen av Finland var svært dekkende. Vi finner er vant til det ubehagelige faktum at vår politiske situasjon og våre internasjonale avtaler ofte blir omtalt feilaktig og på grunnlag av utilstrekkelig informasjon. Finland avviker fra normen i internasjonal politikk, og utgjør en viktig del av den nordiske balanse. Deres publikasjon glemte ikke fakta.

Jeg skulle gjerne se andre interessante artikler om “det fredelige hjørnet”, for eksempel det ikke-militariserte Åland (Åhvennmaa).

**K. Krokfors
Helsingfors, Finland**

Nye abonnenter

Vil dere vennligst føre en venn av meg opp på abonnementslisten deres? Han er predikant i menigheten vår, og han omtaler ofte artiklene i *Den Enkle Sannhet* og siterer fra dem. Jeg kan ikke la ham få mine eksemplarer, da jeg sender dem videre til en annen venn.

**C.E. Herbert
Isle of Wight, England**

For adskillige måneder siden så jeg ved et tilfælde en annonse i *Det Beste*, som omtalte Deres tidsskrift *Den Enkle Sannhet* samt tilbudet om gratis abonnement, og ved mig selv tenkte jeg, at dette lød både interessant og utrolig, uden at jeg dog på daværende tidspunkt hadde nogen som helst anelse om, hvad *Den Enkle Sannhet* egentlig stod for.

Efter at jeg nu i mellomtiden har modtaget og læst nogle eksemplarer af *Den En-*

kle Sannhet, som jeg siger dem hjertelig tak for, er jeg bleven endnu mere interesseret, idet De belyser mange forskjellige emner også fra et religiøst synspunkt. — Et synspunkt, som man kun må håbe, må gribe om sig såvel på globalt plan som blandt de respektive landes politiske ledere.

Også en hjertelig tak for den nylig modtagede *Bog De forente stater og Storbritannia i profetiene*, som jeg endnu ikke har haft tid til at læse — men glæder mig til at gå igang med.

**T.-U. Kieratz
Valby, Danmark**

Forurensning

Fordi jeg selv lider av kjemisk overfølsomhet, fant jeg artikkelen om forurensning både betimelig og relevant.

Takk for at dere arbeider for å gjøre publikum oppmerksom på hvilken pris vi i betale for fremskrittet: Ødeleggende sykdommer, miljøsaker, forurensning av mat, luft, vann og jord.

Dere har helt rett: Nøler vi mye lenger nå, kan det bli for sent.

**Muriel Hall
Port Carling, Ontario, Canada**

I klasseværelset

Virkningen av *Den Enkle Sannhet* finner man overalt. Min sønn går i tiende klasse, og i historietimen spurte læreren forleden hvor mange av elevene som kjente til bladet deres, som hun anbefalte dem å bruke til oppslagsstoff for stiler og annet arbeide. Min sønn sa han ble forbløffet over å se at alle unntatt noen få “sinker” i klassen kjente til bladet.

**Mathildo Feakes
St. Norbert
Manitoba, Canada**

Barn om barneoppdragelse

Dere skrev nettopp i nr. 1 om barneoppdragelse. Jeg ble rent forskrekket over det dere skrev! Det dere skriver synes

jeg at høres meget kaldt ut! For eksempel: At man skal omfavne barna etter å rise de til det svir! Jeg synes synd på det barnet som skal gå rundt og vite at det kommer til å bli slått i stedet for å snakke fornuftig til av foreldrene!!

Det høres ut som om dere synes at å ta fram riset er en veldig god oppdragelsesløsning. Og en av grunnene til at barna ikke gjør gale ting lenger kan være nervøshet mot slag! Og for min del synes jeg at det er en trygghet at jeg ikke blir slått, men pratet fornuftig med! For jeg hadde heller blitt sintere av å blitt slått av mine foreldre!

**E.S. Solum
11 år
Elverum, Norge**

• *Du har tydeligvis trodd at vi sa: “Slå istedenfor å snakke til fornuft.” Tvert imot, vi understreker på det sterkeste at foreldrene må snakke barnet til fornuft og forklare det hvorfor visse handlinger er gale.*

Fornylese

Ja tak, jeg vil gerne fortsætte med at holde bladet. Efterhånden har jeg vist holdt det i 20 år, på engelsk og tysk, og nu norsk. Der er mange gode ting i bladet, og jeg vil nødig undvære det.

**L. Unkerskov
Korsør, Danmark**

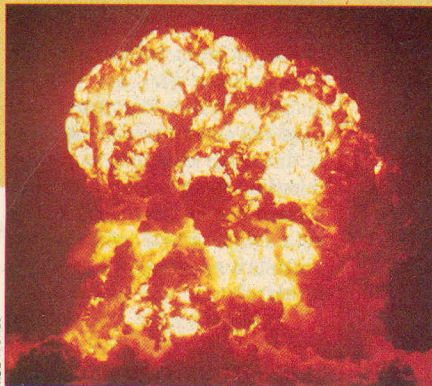
Jeg takker så mye for de utgavene jeg har fått gleden av å motta i året som er gått, og ønsker gjerne å få tilsendt bladet for et nytt år.

Jeg oppdaget deres annonse i bladet “Det Beste”, og etter å ha lest heftene jeg har mottatt vil jeg si at stoffet er meget interessant, aktuelt og på en måte litt skremmende med tanke på hva vår verden er kommet opp i. De tema som blir tatt opp er svært fengende og virker vel gjennomtenkt.

**V. Jørgensen
Hesseng, Norway**

KILDEANVISNING, BILDER: Side 3: PT-diagram: Randall Cole (Kilde: Induced Abortion A World Review, 1983; Befolkningsrådet, New York; Basert på tall for 1980); side 9-10: Hal Finch — PT; side 11: G.A. Belluche Jr. — PT; side 12: Hal Finch — PT; side 14-17: Tegning: Wendy Lagerström; side 21: John Halford — PT; side 22: Nathan Faulkner — PT; side 23, til venstre: Alain Nogues — Symga, til høyre: Tegning: Wendy Lagerström; side 24, til venstre: Bettmann Archive, til høyre: Tegning: Monte Wolverton — PT; side 25, nederst: Tegning: Wendy Lagerström, øverst: Fotos: Stuart Franklin — Symga.

I DETTE NUMMER:



WIDE WORLD

NØKKELEN TIL MENNESKETS OVERLEVELSE

Det ene store spørsmål i våre liv akkurat nå er hvordan mennesket skal overleve. Sjefredaktør Herbert W. Armstrong presenterer de siste fakta og den autoritative løsning på dette tvingende spørsmål.

SANNHETEN OM BARNEMISHANDLING

Hvorfor slår og mishandler noen foreldre sine barn mens andre aldri gjør det? Denne artikkelen ser nærmere på årsakene til dette alvorlige problemet og hvordan det kan løses.



TENÅRENE

Det er *ikke* lett å være tenåring i dagens verden! Livet i tenårene er en forandringens tid i forholdet mellom foreldre og barn. Denne artikkelen forklarer hvordan man gjør tenårene til de *beste* år i ens liv.

SANNHETEN OM ABORT!

I løpet av de siste 20 år har innstillingen over hele verden til abort forandret seg så drastisk at forandringen nærmest kan sammenlignes med en bryter som slås over.



GAMLE KASERNER OG DET NYE EUROPA

De som bygget kasernene ved Auschwitz hadde ingen anelse om hvordan de ville bli brukt. Heller ikke de menn som er iferd med å bygge det nye Europa har noen forestilling om hvordan deres planer vil utvikle seg.

HVEM SIER AT DITT TIMEGLASS HOLDER PÅ Å RENNE UT?

Ingen av oss synes å finne nok tid til alt vi ønsker å gjøre her i livet. Dør ubrukte evner med oss? Eller finnes det fremtidige muligheter — hinsides døden?